

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

B) VAL-STATISTIK. I.

STATISTISKA CENTRAL-BYRÅNS
UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

RÖRANDE
RIKSDAGSMANNA-VALEN
ÅR
1872.

STOCKHOLM, 1873.
P. A. NORSTEDT & SÖNER,
KUNGL. BOKTRYCKARE.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. R. Valstatistik. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1873-1911.

Täckningsår: 1872-1910.

Innehåll: Statistiska centralbyråns underdåniga berättelser rörande Riksdagsmannavalen, Riksdagens andra kammare, Landstingsvalen och Kommunal rösträtten.

Efterföljare:

Riksdagsmannavalen / Kungl. Statistiska centralbyrån – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1912-1970. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1909/11-1965/1968.

Kommunala valen / Kungl. Statistiska centralbyrån – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1920-1967. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1919-1966.

Landstingsmannavalen / Kungl. Statistiska centralbyrån – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1913-1919. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1912-1918.

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 267-272: Allmänna val (Tab. 274-280).

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

B) VAL-STATISTIK. I.

STATISTISKA CENTRAL-BYRÅNS

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

RÖRANDE

RIKSDAGSMANNA-VALEN

ÅR

1872.

STOCKHOLM, 1873.
P. A. NORSTEDT & SÖNER,
KUNGL. BOKTRYCKARE.

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
BIBLIOTEKET
STOCKHOLM 27

Innehållsförteckning.

Inledning	1.
<i>Första Kammar</i> en	3.
<i>Andra Kammar</i> en:	
<i>A</i>) Valkretsarne	9.
<i>B</i>) Valberättigade	11.
<i>C</i>) Valsättet	20.
<i>D</i>) I valet deltagande	20.
<i>E</i>) Elektorsvalen	22.
<i>F</i>) Valens utfall	24.

Table des matières.

Introduction	1.
<i>La Première Chambre</i>	3.
<i>La Seconde Chambre</i> :	
<i>A</i>) Circonscriptions électorales.....	9.
<i>B</i>) Personnes ayant le droit de voter	11.
<i>C</i>) Election directe ou indirecte	20.
<i>D</i>) Nombre des votants	20.
<i>E</i>) Electeurs	22.
<i>F</i>) Résultat des élections.....	24.

Un résumé en Français se trouve page 33.

Tillägg till noten, sidan 10.

Torna och Bara domsaga egde, jemväl enligt presterskapets uppgifter, vid 1872 års utgång den för domsagas delning stadgade folkmängd.

STORMÄGTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

Då nu för förste gången en redogörelse öfver Riksdagsmannavalen intager en plats bland serien af "Bidrag till Sveriges officiella statistik", torde det tillåtas Statistiska Central-Byrån, som på grund af Nådigt uppdrag haft sig bearbetningen af de insamlade uppgifterna anförtrodd, att till en början i korthet uttala sig såväl om den politiska statistikens syfte, som ock om föregående försök i denna rigtning samt de åtgärder, på grund af hvilka man kan hoppas att numera åt densamma för all framtid en fast tillvaro blifvit i vårt land beredd.

Att en valstatistik ur åtskillige synpunkter kan blifva af synnerligen stort intresse, torde knappast behöfva bevisas. Den är det redan för den enskilde politiskt berättigade, som af densamma, bättre än inom sin egen lilla verkningskrets, kan inhemta i hvad mån honom varit förunnadt att på valens utgång utöfva ett lagligt inflytande; men den är det i egentligaste mening för den offentlige mannen, statsmannen, — vare sig han eger en plats i styrelsen eller bland folkombuden, eller i annan egenskap uppträder att föra det allmännas talan. — Grundad på tillförlitliga primäruppgifter, noggrannt bearbetade och ändamålsenligt grupperade, kan denna statistiska redogörelse först och främst gifva ett ojäfaktigt svar på frågan om de verkningar, vissa gifna lagliga bestämmelser utöfva med hänsyn till den viktigaste faktorn i denne del af statslifvet: det politiska berättigandet. Lika omutligt förtäljer

Valstatistik.

den, huruledes på skilda håll och under olika förhållanden denna rättighet blifvit i större eller mindre omfång utöfvad. — Den torde i förra hänseendet kunna blifva en god ledning vid bedömandet af de fordringar på utvidgade rättigheter, som inom de flesta samhällen förr eller senare pläga skrivas på dagordningen; den kan jemväl gifva mången god vink vid ifrågasatt utjemnande af ett och annat missförhållande, särskildt genom att, så vidt möjligt, söka återföra de mångfaldiga skiftningarna till vissa allmänna sociala förhållanden. — Med hänsyn åter till det mer eller mindre allmänna deltagandet i valen kan denna redogörelse visserligen på sätt och vis sägas innehålla mätaren af de skilda bygdernas politiska lifaktighet, ehuru väl det tvifvelsutän vore orätt att, utan all hänsyn till andra förhållanden, ensidigt tillämpa denne måttstock; hvad den deremot i fråga om deltagandet i valförrättningen ovedersägligen utvisar, är skiljaktigheten i verkningar af det ena eller andra valsättet, det medelbara eller det omedelbara.

Redogörelsen för sjelfva valförrättningarnas gång visar klart graden af den politiska stridens häftighet, liksom ock af det politiska slöseri, som uttalar sig i onödigtvis bortkastade röster. Ett tillbörligt framhållande af de mångfaldiga oformligheter af svårare eller lindrigare beskaffenhet, hvilka uppdragas vid noggrannt skärskådande af det insända materialet, torde jemväl kunna blifva ett icke förkastligt medel till

spredande af klarhet och reda i fråga om valförrättningens formela sida. — Sammanställningen äntligen af de valdes åldrar och ännu mer af deras samhällsställning, kan gifva anledning till åtskillige slutsatser af icke ringa politisk vikt.

Det var betraktelser af denna och dylik art, som föranledde Chefen för Statistiska Central-Byrån att, omedelbart efter den nya Riksdags-Ordningens antagande af Rikets Ständer, hemställa hos Eders Kungl. Maj:t i underdånigt memorial af den 23 December 1865, huruvida det ej kunde vara af vikt att insamla och bearbeta uppgifter rörande de stundande nya valen. Detta förslag godkändes, och från Kungl. Civil-Departementet utfärdades, den 13 Juli 1866, i öfverensstämmelse härmed ett cirkulär till samtliga Kungl. Maj:ts Befallningshafvande. — Omständigheter af olika slag vållade, att de insända uppgifterna hvarken blefvo så fullständiga eller så tillförlitliga som önskligt varit, och då derjemte från några län uppgifternas insändande fördröjdes vida utöfver den fastställda tiden, ansåg sig Statistiska Central-Byrån hvarken kunna ifrågasätta att åt sin bearbetning gifva den pregel af sträng tillförlitlighet, som bör utmärka hvad som i serien af vårt lands officiella statistiska redogörelser erhåller en plats, ej heller kunde den förr än år 1868 i 18:de häftet af sin Statistiska Tidskriit delgifva resultaten af den anställda undersökningen.

Det första försöket hade sålunda på det hela taget icke rönt synnerlig framgång, och Statistiska Central-Byrån ansåg sig, efter den vunna, föga uppmuntrande erfarenheten, ej böra söka att väcka frågan till nytt lif, hvadan den fick hvila vid nästa valperiod, år 1869.

Vigten och önskvärdheten af en redogörelse för ytt-ringarna af denna sida af vårt politiska lif blefvo imellertid för hvarje ny legislatnrperiod allt mer insedda, och det var i erkännande deraf nuvarande Chefen för Kungl. Civil-Departementet återupptog frågan och på samme gång åt de afsedda undersökningarna beredde utsigten af en ostörd fortgång genom utfärdande af nedan intagna cirkulär:

"Cirkulär till Kungl. Maj:ts Befallningshafvande i rikets samtliga län med formulär till statistisk redogörelse öfver framtida riksdagsmannaval.

Som Kungl. Maj:t ansett det vara af vikt att låta sammanfatta och sedermera offentliggöra statistisk redogörelse icke allenast öfver nu förestående val af riksdagsmän i Andra Kammaren för tredje legislaturperioden utan äfven för framtiden öfver alla inträffande val af riksdagsmän vare sig i Första eller Andra Kammaren; har Kungl. Maj:t denne dag i Näder förordnat, att för afsedda ändamål nödiga uppgifter skola lemnas enligt formulär, hvilka Chefen för Civildepartementet eger fastställa; och får jag i följd häraf, på Kungl. Maj:ts Nädiga befallning, bifogade, af mig fastställda formulär, hvaraf tre exemplar för en hvar vederbörande äro beräknade, härjemte öfverlemnas, med erinran, att af de särskilda formulären tilldelas:

A) inom de domsagor och valkretsar, hvarest *medelbara* val ega rum,

N:o 1, som afser elektorval, *dels* Ordförandena i Kommunalstämmorna å landet eller, om kommunen utgöres af stad utan egen jurisdiktion, den för sådan stad särskildt till-

sätta Styrelse, *dels ock* Magistraterna inom sådane valkretsar, som bestå af två eller flere städer, och

N:o 2, som afser sjelfva riksdagsmannavalet, valförrättande Domhafvande eller Magistrat, d. v. s. Magistraten i den stad inom valkretsen, som största folkmängden eger;

B) inom de domsagor och valkretsar, der *omedelbara* riksdagsmannaval ega rum, eller hvad angår städer, som hafva att ensamme sända en eller flere riksdagsmän,

N:o 3 *dels* Ordförandena i Kommunalstämmorna å landet eller, om kommunen utgöres af stad utan egen jurisdiktion, den för sådan stad tillsatta särskilda Styrelse, *dels ock* Magistraterna såväl inom sådane valkretsar, som bestå af två eller flere städer, som ock i de städer, hvilka hafva att ensamme sända flere riksdagsmän och äro indelade i valkretsar; och

N:o 4 valförrättande Domhafvande eller Magistrat; samt

N:o 5 Landstingens Ordförande eller för de städer, som ej i Landsting deltaga, Stadsfullmäktiges Ordförande;

skolande samtliga formulären begagnas vid lemmandet af de i desamma afsedda uppgifter och sedermera inom åtta dagar efter verkställt val i ett exemplar återsändas till Kungl. Maj:ts Befallningshafvande, som efter att, der komplettering finnes erforderlig, hafva sådan verkställt, ofördröjligen öfverlemnar dessa uppgifter för länet till Statistiska Centralbyrån för vidare bearbetning.

Stockholm den 12 Juli 1872.

AXEL BERGSTRÖM."

I samband härmed verkställdes under den 20—23 i samma månad utsändning från Statistiska Central-Byrån af de fastställda formulären till följande antal

N:o 1	11,000.
N:o 2	1,210.
N:o 3	11,000.
N:o 4	1,210.
N:o 5	840.

och hade redan förut (27—29 Juni) Statistiska Central-Byrån till underdånig åtlydnad af Kungl. Brevet den 8 Juni 1866 till vederbörande öfversändt inalles 3000 exemplar af en "till ledning vid blifvande riksdagsmannaval" utarbetad öfversigt af "*Folkmängden inom häråd, tingslag, domsagor, städer och län den 31 December 1871*".

De fastställda formulären skilja sig i det hela föga från dem, som förste gången begagnades; en och annan förenkling är dock vidtagen. Sålunda ansågs ej behöfligt att infordra uppgift om folkmängdssiffran; ej heller om de särskilde *grunderna* för valrätt. Deremot anordnades öfverskrifter och frågor så, att jemväl vid de omedelbara valen på landsbygden uppgift skulle lemnas om antalet valberättigade, hvilket vid förra försöket varit förbisedt eller ansetts mindre nödigt, men i sjelfva verket då blef — och i ännu högre grad nu skulle hafva blifvit — en källa till beklaglig ofullständighet.

Primäruppgifterna, som redan i sistlidne September månad började inkomma, hade vid Oktober månads slut redan ingått från 13 län och voro, om man afser från några sent hållna omval, från hela riket samlade före utgången af sistlidne år. Vid den granskning de, i mån af sin ankomst, i Statistiska Central-Byrån underkastades, befanns dock i de allra flesta fall nödigt att anlita Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes välvilja i och för anskaffande af ytterligare upplysningar eller rättande af på-

tagliga eller sannolika misstag. Såsom prof på synnerligen omsorgsfullt förda anteckningar förtjena likvisst primäruppgifterna från Södermanlands, Jönköpings, Kronobergs, Blekinge, Malmöhus, Vermlands, Gefleborgs, Vesterbottens och Norrbottens län att framhållas. Den delvis ganska vidlyftiga skriftvexling, som sålunda måste försiggå, kunde först i Februari månad bringas till slut, men bearbetningen af de inkomna uppgifterna fort-

gick inom Byrån län för län i den mån de framställda frågorna hunnit besvaras, och sålunda har Statistiska Central-Byrån — visserligen ej, såsom den önskat, kunnat möta den sammanträdande Riksdagen med en redogörelse öfver dess tillkomst, men dock blifvit satt i tillfälle att under dess första sammanvaro afgifva densamma.

Första Kammaren.

Ehuruväl de val till Första Kammaren, som under loppet af sistlidne höst egde rum, endast voro fyllnadsval, anser sig Statistiska Central-Byrån ej böra uraktlåta en redogörelse såväl för dessas utgång, som ock i samband dermed för denna Kammars nuvarande sammansättning samt de förändringar inom dess personal, som tid efter annan under de förflutna 6 åren af dess funktionstid egt rum. Förstnämnda uppgifter Tab. Litt. A. meddelas i nedanstående Tab. Litt. A., hvilken till sitt innehåll ej torde behöfva åtföljas af några förklarande an- Tab. Litt. B och C. märkningar. Tab. Litt. B och C angifva, den förra numeriskt, den senare med anförande af personernas namn, de förändringar, som inom ledamöternes krets egt rum åren 1867—1872, hvadan således sistnämnda Tab. jemväl kommer att utvisa den nuvarande sammansättningen.

Första Kammaren bestod vid förste riksdagen efter nuvarande statskicket af 125 personer. Ledamöternes antal har numera växt till 128, d. v. s. en för hvarje antal af 32,845 af rikets folkmängd. De tillkomne äro egentligen 5, neml. 1 för Skaraborgs län (1868), 1 för Gefleborgs län (1873), 1 för Vesterbottens län (1868) samt en för hvardera af städerna Malmö (1872) och Norrköping (1873)*); hvaremot den minskning, som genom Karl Johans församlings öfverflyttning till Göteborg (1868) och Malmö stads utbrytning ur landstingsområde (1871) egde rum i länens landstings-

*) Genom Norrköpings utträde ur landstingsområdet minskades dettas folkmängd till 232,451 personer. För Östergötlands län borde således nu endast sitta 7 ledamöter i Första Kammaren. Före nyssnämnda förändring funnos dock redan 8, hvar för sig valde för nio års tid. Först vid någons af dessa bortgång torde ändring kunna ske.

Tab. Litt. A.

Fyllnadsval till Första Kammaren år 1872.

Valkrets.	Val- män.	I valet delta- gande.	Den valdes				När- maste röste- tal.	Kasse- rade röster.	Valet öfver- kla- gadt.
			n a m n.	y r k e .	födelse- år.	röste- tal.			
Uppsala län.....	30	30	Carl Leonard Reuterskiöld ¹⁾ .	Kabin.-Kammarh., Godsegare.	1816	17	13	—	—
Norrköpings stad	47	38	John Conrad Christian Lenning.	Fabriksidkare.	1819	19	7	—	—
Jönköpings län	46	46	Paul Johan Fredrik v. Strokirch.	Kammarherre, Godsegare.	1824	44	5	—	—
D:o			Thor Hartvig Odenerants.	Hofrättsnotarie, Godsegare.	1817	35	—	—	—
Kronobergs län	35	35	Carl Albin Holmberg.	Landsskreterare.	1820	35	—	—	—
Kalmar läns södra landstingsområde	35	35	Carl Axel Mannerskantz.	f. d. Kapten, Godsegare.	1809	33	10	—	—
D:o			Oscar Elis Leonard Dahm.	Läroverks-adjunkt.	1812	22	—	—	—
Kristianstads län	54	54	Alfred Wilhelm Dufva.	v. Häradshöfding.	1825	41	12	—	—
D:o	54	51	Bror Bengt Gustaf v. Geijer ²⁾ .	Öfverstelöjtnant.	1816	48	2	1	—
Hallands "	34	33	Carl Magnus Hammar.	Godsegare.	1819	31	16	—	—
D:o			Frih. Carl Jonas Oscar Alströmer.	Statsråd.	1811	17	—	—	—
Göteborgs och Bohus "	51	51	Jon August Gyllensvaan.	f. d. Löjtnant, Godsegare.	1821	31	18	—	—
Elfsborgs "	70	69	Salomon Larsson.	Bruksegare.	1815	38	28	2	²⁾ 1
Skaraborgs "	62	62	Sven Andersson.	Godsegare.	1826	40	20	—	—
D:o			Grefve Gösta Posse ³⁾ .	Godsegare.	1825	44	14	—	—
Vermlands "	64	62	Olof Nordenfelt.	Bruksegare, Kammarherre.	1826	31	19	1	—
Kopparbergs "	51	51	Erik Mauritz Sundell.	Borgmästare.	1819	39	11	—	—
Gefleborgs "	42	39	Fredrik Ferdinand Carlson ⁴⁾ .	f. d. Statsråd, Professor.	1811	28	10	1	—
Vesternorrlands "	39	39	Georg Fredrik Burman.	f. d. Kapten, Godsegare.	1819	33	3	1	—

¹⁾ Först valdes Erkebiskop A. N. Sundberg (med 22 röster af 30), men afsade sig.

²⁾ Klagomålen underkändes af Kungl. Maj:t.

³⁾ Förut ledamöter af Kammaren; afsade sig platsen, återvaldes och antogo valet.

⁴⁾ Först valdes Erkebiskop A. N. Sundberg (med 29 röster) derpå Bruksegaren Hjalmar Petré (med 24); båda afsade sig.

områdes folkmängd, föranledde att, vid yppad ledighet till plats inom Första Kammaren för dessa län, intet omval egde rum.

Af den ursprungliga uppsättningen hafva tid efter annan 62 afgått; deraf genom döden 10. Endast i 2 län (Gotlands och Norrbottens) hafva inga fyllnadsval behöft anställas; i 8

Tab. Litt. B.

Nyvalde ledamöter af Första Kammaren vid Riksdagarne

	1868.	1869.	1870.	1871.	1872.	1873.	Summa.		1868.	1869.	1870.	1871.	1872.	1873.	Summa.
	Stockholms stad	—	—	1	—	—	—		1	Göteborgs och Bohus län	2	—	—	—	—
Stockholms län	—	—	1	—	—	—	1	Elfsborgs	1	—	2	—	—	1	4
Uppsala	—	—	—	—	—	1	1	Skaraborgs	¹⁾ 1	1	2	—	—	²⁾ 2	6
Södermanlands	—	1	—	—	—	—	1	Vermlands	2	—	—	1	1	1	5
Östergötlands	—	—	1	1	1	¹⁾ 1	4	Örebro	1	—	1	1	2	—	5
Jönköpings	—	1	—	1	—	2	4	Vestmanlands	—	—	1	—	—	—	1
Kronobergs	—	1	—	—	—	1	2	Kopparbergs	—	—	—	1	—	1	2
Kalmar läns norra del	—	1	—	—	—	—	1	Gefleborgs	1	1	—	1	—	¹⁾ 1	4
Kalmar läns södra del	—	—	—	—	—	2	2	Vesternorrlands	—	—	—	1	—	1	2
Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	Jemtlands	1	—	—	—	—	—	1
Blekinge	—	1	—	—	—	—	1	Vesterbottens	¹⁾ 1	—	1	—	1	—	3
Kristianstads	1	1	1	1	—	²⁾ 2	6	Norrbottens	—	—	—	—	—	—	
Malmöhus	—	—	—	—	¹⁾ 1	—	1	Summa	11	9	11	9	6	19	65
Hallands	—	1	—	1	—	2	4								

¹⁾ På grund af rätt att välja ytterligare en representant.

²⁾ Deraf i sjelfva verket 1, som afsagt sig, omvald och som då antagit valet.

Tab. Litt. C.

Första Kammarens sammansättning.

Valkrets.	1867.	1868.	1869.	1870.	1871.	1872.	1873 ¹⁾ .		
							Namn.	Yrke.	Födelse-år.
Stockholms stad	D. G. Bildt.	==	==	==	==	==	Frik. Didrik Gillis Bildt.	Öfverståthållare.	1820
	L. De Geer.	==	==	==	==	==	Frik. Louis De Geer.	f. d. Statsminister, President.	1818
	F. Schartau.	==	==	+ A. Peyron.	==	==	André Oscar Wallenberg.	Bankdirektör.	1816
	A. O. Wallenberg.	==	==	==	==	==	Adolf Peyron.	Grosshandlare.	1823
	Stockholms län	C. L. af Ugglas.	==	==	==	==	==	Grefve Carl Ludvig Fredrik af Ugglas.	f. d. Öfverste, Bruks-egare.
Uppsala län	A. Odelberg.	==	==	==	==	==	Axel Odelberg.	Godsegare.	1805
	L. T. Almqvist.	==	==	==	==	==	Frik. Anders Cederström.	Godsegare.	1805
	A. Cederström.	==	==	==	==	==	Wilhelm Stråle.	Landshöfding.	1816
	B. J. E. v. Platen.	==	==	==	==	==	Grefve Baltzar Julius Ernst von Platen.	f. d. Statsminister, Godsegare.	1804
Södermanlands län	C. E. Casparsson.	==	==	==	==	==	afs. Pehr Jakob v. Ehrenheim.	f. d. Statsråd, Godsegare.	1823
	P. J. v. Ehrenheim.	==	==	==	==	==	Carl Leonard Reuterskiöld.	Kabinetts-Kammarherre, Godsegare.	1816
	G. Lagerbjelke.	==	==	==	==	==	Grefve Gustaf Lagerbjelke.	Landshöfding.	1817
	J. W. Sprengporten.	==	==	==	==	==	Frik. Jakob Wilhelm Sprengporten.	Godsegare.	1794
Östergötlands län	H. L. H. Hamilton.	==	==	==	==	==	Grefve Henning Ludvig Hugo Hamilton.	f. d. Statsråd, Godsegare.	1814
	H. M. Palmstjerna.	==	afs. A. E. K. Mörner.	==	==	==	Grefve Axel Edvard Knut Mörner.	Godsegare.	1824
	C. G. af Ugglas.	==	==	==	==	==	Frik. Curt Gustaf af Ugglas.	f. d. Statsråd, Godsegare.	1820
Östergötlands län	E. M. af Klint.	==	==	==	==	==	Erik Magnus af Klint.	Generalmajor.	1813
	F. A. Funck.	==	==	==	==	==	Friherre Fredrik Alexander Funck.	Kabinetts-Kammarherre, Godsegare.	1816
	C. E. Ekman.	==	==	==	==	==	Carl Edvard Ekman.	Bruksegare.	1826

¹⁾ Ledamöterna upptagas här nedan i den ordningsföjd de f. n., med hänsyn till tjänstgöringstiden, sinsemellan intaga.

andra län endast 1 val för hvardera länet. Starkast har om-
sättningen varit i Kristianstads och Skaraborgs län.

Tillskottet af nya element har varit störst till 1873 års
riksdag (15 % af hela antalet), minst vid 1872 års (nära 5 %).

Fortsättning af Tab. Litt. C.

Valkrets.	1867.	1868.	1869.	1870.	1871.	1872.	1873.		
							Namn.	Yrke.	Födelse- år.
Östergötlands län	C. F. Bergstedt.	=	=	=	=	=	Carl Fredrik Bergstedt.	Bruksegare.	1817
	C. E. Piper.	=	=	afs. D. P. af Burén.	=	afs. G. R. Abelin.	Grefve Julius Oscar Mörner.	Kammarjunkare, Gods- egare.	1816
	A. Dickson.	=	=	=	afs. A.R.A. Adelswärd	=	Frik. Axel Reinhold August Adelswärd.	Brukadisponent.	1828
	J. O. Mörner.	=	=	=	=	=	Gustaf Rudolf Abelin.	f. d. Statsråd, Gene- rallöjtnant.	1819
Norrköpings stad	—	—	—	—	—	—	John Conrad Christian Len- ning.	Fabriksiddkare.	1819
Jönköpings län	A. Faxé.	=	=	=	=	=	Arvid Faxé.	f. d. Statsråd.	1799
	C. S. v. Otter.	=	=	=	=	afs.	Herman Georg v. Gegerfelt.	Hofrättsråd.	1817
	S. A. Hermelin.	=	afs. F. L. S. Heder- stierna.	=	=	=	Fredrik Ludvig Salomon He- derstierna.	f. d. Kapten, Godsegare.	1828
	J. A. Stålhammar.	=	=	=	afs. C. C. Ribbing.	=	Carl Christofer Ribbing.	Kapten.	1826
	H. G. v. Gegerfelt.	=	=	=	=	=	Paul Johan Fredrik v. Stro- kirch.	Kammarherre, Gods- egare.	1824
	J. F. Ekenman.	=	=	=	=	afs.	Thor Hartvig Odencrants.	Hofrättsnotarie, Gods- egare.	1817
	Kronobergs län	A. M. Koskull.	=	=	=	=	=	Frik. Anders Magnus Koskull.	Kammarherre, Gods- egare.
Kalmar läns norra ...	A. P. Westman.	=	=	=	=	afs.	Gustaf Lorentz Munthe.	Landshöfding.	1809
	G. L. Munthe.	=	=	=	=	=	Grefve Carl Göran Detlof Mörner.	President.	1808
	C. A. Holmberg.	=	afs. C. J. Thyselius.	=	=	=	Carl Johan Thyselius.	President.	1811
	C. G. D. Mörner.	=	=	=	=	=	Carl Albin Holmberg.	Landssekreterare.	1820
	J. Nordenfalk.	=	=	=	=	=	Frik. Johan Nordenfalk.	Godsegare.	1830
	C. A. J. Raab.	=	=	=	=	=	Frik. Carl Adam Jakob Raab.	Godsegare.	1815
	V. Fleetwood.	=	afs. G. de Maré.	=	=	=	Gustaf de Maré.	Bruksegare.	1825
Kalmar läns södra ...	A. C. Raab.	=	=	=	=	÷	Johan Fredrik Caspersson.	Häradshöfding.	1813
	J. F. Caspersson.	=	=	=	=	=	Johan Magnus Björnstjerna.	Generallöjtnant, f. d. Statsråd.	1805
	J. M. Björnstjerna.	=	=	=	=	=	Carl Axel Mannerskantz.	Godsegare.	1809
	J. Arrhenius.	=	=	=	=	afs.	Oscar Elis Leonard Dahm.	Läroverksadjunkt.	1812
Gotlands län	H. G. W. Gyllenram.	=	=	=	=	=	Henrik Gustaf Wilhelm Gyl- lenram.	Landshöfding.	1814
Blekinge län	E. W. Nordenfelt.	=	† C. J. A. Skogman.	=	=	=	Grefve Hans Wachtmeister.	Landshöfding.	1828
	H. Wachtmeister.	=	=	=	=	=	Nils Samuel von Koch.	f. d. Justitiekansler, Godsegare.	1801
	N. S. von Koch.	=	=	=	=	=	Edvard Meijer.	v. Konsul.	1822
	E. Meijer.	=	=	=	=	=	Friherre Carl Johan Alfred Skogman.	f. d. Kapten.	1820
Kristianstads län	A. K. Wachtmeister.	=	=	=	=	=	Grefve Axel Knut Trolle- Wachtmeister.	Landshöfding.	1812
	B. B. G. von Geijer.	=	=	=	=	afs. återv.	Thomas Munck af Rosen- schöld.	President.	1813
	T. Munck af Rosen- schöld.	=	=	=	=	=	Grefve Axel Fredrik Wacht- meister.	Kabinetts-Kammar- herre, Godsegare.	1827
	F. W. Staël v. Hol- stein.	=	=	afs. F. C. Wrede.	=	=	Frik. Fabian Casimir Wrede.	Hofrättsråd.	1818
	B. Meijer.	=	=	=	afs. J. F. von Sydow.	=	Johan Fredrik von Sydow.	Häradshöfding.	1826
	A. F. Wachtmeister.	=	=	=	=	=	Alfred Wilhelm Dufva.	v. Häradshöfding.	1825
E. Gyllenstjerna afs.	C. S. Carlheim- Gyllensköld, afs.	F. G. Gyllenkrook.	=	=	=	afs.	Bror Bengt Gustaf von Geijer.	Öfvarstelöjtnant.	1816

Rörande antalet *valbare* till Första Kammaren föreligga inga bestämda uppgifter. Ett försök har visserligen gjorts att i Tidskrift för Sveriges Landsting, III årg. *), sammanföra

*) Ett tidigare försök, upptagande bland annat kvinnor, omyndige och bolag, kan naturligtvis aldrig tagas i betraktande.

hithörande uppgifter ur taxeringslängderna, men lider af betänkliga brister såväl med hänsyn till uppställning som innehåll. Faktiska misstag finnas i mängd, ottydlighet i fråga om personers betecknande o. s. v., hvadan beräkningarna på denne grund alltid, äfven med användande af största urskil-

Fortsättning af Tab. Litt. C.

Valkrets.	1867.	1868.	1869.	1870.	1871.	1872.	1873.		
							Namn.	Yrke.	Födelseår.
Malmöhus län.....	C. A. Trolle.	==	==	==	==	==	Carl Axel Trolle.	Kammarherre, Godsegare.	1810
	C. Beck-Friis.	==	==	==	==	==	Grefve Corfütz Beck-Friis.	Kabinetts-Kammarherre, Godsegare.	1824
	B. M. F. C. W. Hallenborg.	==	==	==	==	==	Bolivar Magnus Fredrik Carl Wilhelm Hallenborg.	Godsegare.	1828
	J. E. Stjerblad.	==	==	==	==	==	Frik. Jules Edvard Stjernblad.	Godsegare.	1813
	R. Tornérhjelm.	==	==	==	==	==	Rudolf Tornérhjelm.	Förste Hofstallmästare, Godsegare.	1814
	J. v. Schwerin.	==	==	==	==	==	Frik. Jules von Schwerin.	f. d. Ryttmästare, Godsegare.	1810
	G. O. Peyron.	==	==	==	==	==	Frik. Gustaf Oscar Peyron.	Öfverste.	1828
	N. J. Berlin.	==	==	==	==	==	Nils Johan Berlin.	Generaldirektör.	1812
	C. G. F. Piper.	==	==	==	==	==	Grefve Claes Gustaf Fritz Piper.	Hofstallmästare, Godsegare.	1807
L. Billström.	==	==	==	==	==	afs.			
Malmö stad.....						C. G. Beyer.	Carl Gottreich Beyer.	Chef för Statens jernvägsbyggn., Öfverste.	1811
Hallands län.....	P. von Möller.	==	==	==	==	==	Peter von Möller.	f. d. Ryttmästare, Godsegare.	1809
	C. M. Hammar.	==	==	==	==	afs. B. T. Santesson.	Fredrik Brummer.	f. d. Kapten, Godsegare.	1806
	F. Brummer.	==	==	==	==	==	Carl Magnus Hammar.	Godsegare.	1819
	G. A. Ehrengrenat.	==	afs.	C. O. Silfverschiöld.	==	==	afs. Frik. Carl Jonas Oscar Alströmer.	Statsråd.	1811
Göteborgs o. Bohuslän	C. A. Ehrensward.	==	==	==	==	==	Grefve Carl Albert Ehrensward.	Landshöfding.	1821
	O. I. Fåhræus.	==	==	==	==	==	Olof Immanuel Fåhræus.	f. d. Statsråd.	1796
	C. Dickson.	==	==	==	==	==	Leonard Magnus Nordenfelt.	Distriktsingeniör.	1827
	J. A. Gyllensvaan.	L. M. Nordenfelt.	==	==	==	==	Fredrik Wilhelm Erik Carl Leyonancker.	t. f. Landshöfding.	1818
	afs.								
	G. D. Björck, afs.	F. W. Leyonancker.	==	==	==	==	Jon August Gyllensvaan.	f. d. Löjtnant, Godsegare.	1821
	W. Thorburn.	==	==	afs.					
Göteborgs stad.....	C. F. Wærn.	==	==	==	==	==	Carl Fredrik Wærn.	Statsråd.	1819
Elfsborgs län.....	E. G. Lilliehöök.	==	==	==	==	==	afs. Johan Oscar Geijer.	Kyrkoherde.	1812
	J. O. Geijer.	==	==	==	==	==	Fredrik Brusewitz.	Brukseger.	1816
	N. A. Silfverschiöld.	==	==	+	C. Sahlin.	==	Johan Jacob Ekman.	Grosshandlare.	1815
	F. Brusewitz.	==	==	==	==	==	Carl Hasselrot.	Häradshöfding.	1812
	E. Sparre.	==	==	==	afs. C. M. Rydqvist.	==	Grefve Carl Sven Axel Lagerberg.	Generalmajor.	1822
	J. J. Ekman.	==	==	==	==	==	Johan Theodor Berg.	f. d. Kapten, Godsegare.	1808
	C. Hasselrot.	==	==	==	==	==	Christofer Sahlin.	Brukseger.	1822
	C. Sahlin, afs.	J. T. Berg.	==	==	==	==	Carl Magnus Rydqvist.	f. d. Advokatfiskal.	1806
	C. S. A. Lagerberg.	==	==	==	==	==	Salomon Larsson.	Brukseger.	1815
	Skaraborgs län.....	J. C. Kuylenstjerna.	==	==	==	==	==	Johan Carl Kuylenstjerna.	f. d. Öfverstelöjtnant, Godsegare.
H. B. A. Hamilton.	==	==	==	==	==	==	Grefve Hugo Bengt Archibald Hamilton.	Kammarherre, Godsegare.	1821
C. J. Storckenfelt.	==	==	==	==	==	==	afs. Nils Eberhard Hjalmar von Hofsten.	Godsegare.	1828

ning och uppmärksamhet, torde blifva osäkra nog. Då likväl anförtrödda arbetet att ur samtliga fyrktalslängder i riket göra tills vidare, och intill dess det åt Statistiska Central-Byrån de af Riksdagen ifrågakämda utdragen för öfversigt öfver

Fortsättning af Tab. Litt. C.

Valkrets.	1867.	1868.	1869.	1870.	1871.	1872.	1873.			
							Namn.	Yrke.	Födelse-år.	
Skaraborgs län ..	C. J. Malmsten.	==	==	==	afs. N. G. A. Sparre.	==	<i>Frik.</i> Fredrik von Essen.	Kammarherre, Gods-egare.	1831	
	N. E. H. v. Hofsten.	==	==	==	==	==	<i>Grefve</i> Nils Gustaf Alexander Sparre.	Kammarherre, Gods-egare.	1834	
	F. v. Essen.	==	==	==	==	==	Gustaf von Braun.	Godsegare.	1813	
	H. Croneborg.	==	==	==	afs. G. von Braun.	==	Sven Andersson.	Godsegare.	1826	
Vermlands län	—	J. A. Säve, afs.	G. Posse.	==	==	==	afs., återv. <i>Grefve</i> Gösta Posse.	Godsegare.	1825	
	O. Nordenfelt.	==	==	==	afs. K. W. Geijer.	==	afs. Henrik Gerhard Lagerstråle.	Justitieråd.	1814	
	G. Ekman, afs.	A. T. Wijkander.	==	==	==	==	Wilhelm Croneborg.	Bruksegare.	1826	
	J. Herlenius, afs.	H. O. Falk.	==	==	==	==	Carl Hammarhjelm.	Bruksegare.	1823	
	H. G. Lagerstråle.	==	==	==	==	==	Rudolf Adlersparre.	Bruksegare.	1815	
	W. Croneborg.	==	==	==	==	==	Anders Theodor Wijkander.	Öfverste.	1821	
	C. G. Ugglå.	==	==	==	==	afs. J. H. Rosensvärd.	Herman Otto Falk.	Öfverstelöjtnant.	1815	
	C. Hammarhjelm.	==	==	==	==	==	Johan Henrik Rosensvärd.	Landshöfding.	1816	
R. Adlersparre.	==	==	==	==	==	Olof Nordenfelt.	Kammarherre, Bruks-egare.	1826		
Örebro län	H. A. Hamilton.	==	==	==	afs. J. C. Åkerhielm.	==	Carl Oscar Troilius.	Generaldirektör.	1813	
	S. Heijkensköld.	==	==	==	==	+	H. J. Hamilton.	Robert Nils Germund Montgommery-Cederhjelm.	Bruksegare.	1820
	S. E. v. Hofsten	+	R.N.G. Montgommery-Cederhjelm	==	==	==	<i>Frik.</i> Johan Carl Åkerhielm.	Landshöfding.	1807	
	C. O. Troilius.	==	==	==	==	==	<i>Frik.</i> Hugo Johan Hamilton.	Godsegare.	1832	
	K. Cassel.	==	==	afs. A. A. Berger.	==	+	K. Cassel.	Knut Cassel.	Bruksegare.	1821
Vestmanlands län.....	W. F. Tersmeden.	==	==	==	==	==	<i>Frik.</i> Wilhelm Fredrik Tersmeden.	Bruksegare.	1802	
	F. J. Cronstedt.	==	==	+	C. R. P. v. Stockenström.	==	Knut Wilhelm Björkenstam.	Härads-höfding.	1815	
	K. W. Björkenstam.	==	==	==	==	==	Carl Reinhold Polhem von Stockenström.	Bruksegare.	1818	
Kopparbergs län.....	N. A. Fröman.	==	==	==	==	==	Nils August Fröman.	Justitie-ombudsman.	1816	
	W. A. Nisser.	==	==	==	==	afs.	Patrik Oscar Reutersvärd.	Bruksegare.	1820	
	P. O. Reutersvärd.	==	==	==	==	==	<i>Grefve</i> Gustaf Adolf Vive Sparre.	f. d. Statsminister, Riksmarskalk.	1802	
	G. A. V. Sparre.	==	==	==	==	==	Olof Fredrik Hallin.	Medicinalråd.	1821	
	P. P. J. De Laval.	==	==	==	afs. O. F. Hallin.	==	Erik Mauritz Sundell.	Borgmästare.	1819	
Gefleborgs län.....	C. Petré.	==	==	==	==	==	Casimir Petré.	Bruksegare.	1831	
	L. Landgren.	==	afs. J. Brun.	==	==	==	Edvard Frisk.	Fabrikör.	1819	
	C. A. Rettig.	==	==	==	afs. R. Rettig.	==	Julius Brun.	Apotekare.	1818	
	J. Selggren, afs.	E. Frisk.	==	==	==	==	Robert Rettig.	Grosshandlare.	1818	
Vesternorrlands län...	—	==	==	==	==	==	Fredrik Ferdinand Carlson.	f. d. Statsråd, Professor.	1811	
	A. F. Beckman.	==	==	==	==	afs.	<i>Grefve</i> Christofer Rutger Ludvig Manderström.	f. d. Statsminister, President.	1806	
	C. R. L. Manderström.	==	==	==	==	==	Anders Emanuel Ros.	Generaldirektör.	1806	
	A. E. Ros.	==	==	==	==	==	Jonas Widén.	Lektor.	1824	
	N. H. Selander.	==	==	==	+	J. Widén.	Georg Fredrik Burman.	f. d. Kapten, Godsegare.	1819	
Jemtlands län.....	C. G. Lagercrantz, afs.	J. G. Asplund.	==	==	==	==	Nils Axel Gust:son Bennich.	General-Tulldirektör.	1817	
	N. A. G:son Bennich.	==	==	==	==	==	Johan Gustaf Asplund.	Landshöfding.	1826	
Vesterbottens län ...	E. V. Almqvist.	==	==	afs. E. Häggström.	==	==	Herman Ludvig Rydin.	Professor.	1822	
	H. L. Rydin.	==	==	==	==	==	Erik Häggström.	Bruksegare.	1821	
Norrbottnens län	—	J. A. Hazelius.	==	==	==	+	G. F. Almqvist.	Gustaf Fridolf Almqvist.	Generaldirektör.	1814
	S. P. Bergman.	==	==	==	==	==	Sven Peter Bergman.	Landshöfding.	1806	
	J. J. Nordström.	==	==	==	==	==	Johan Jakob Nordström.	Riks-arkivarie.	1802	

röstfördelningen hunnit avslutas, den nämnda källan är den enda lätt tillgängliga, torde ett försök att ur densamma hemta några uppgifter för ifrågakvarande ämne vara berättigadt, och åt de vunna resultaten få tillerkännas åtminstone en viss grad af giltighet.

Antal valbare till Första Kammaren.

	L a n d.		S t a d.		Summa.		Summa summa- rum.
	På grund af		På grund af		På grund af		
	inkomst allena.	fastighet alle- na el. i fören- ing med inkomst.	inkomst allena.	fastighet alle- na el. i fören- ing med inkomst.	inkomst allena.	fastighet alle- na el. i fören- ing med inkomst.	
Stockholms stad	—	—	1,325	429	1,325	429	1,754
Stockholms lään	42	140	13	1	55	141	196
Uppsala	22	38	100	13	122	51	173
Södermanlands	26	109	33	3	59	112	171
Östergötlands	41	131	188	21	229	152	381
Jönköpings	12	46	84	5	96	51	147
Kronobergs	5	15	36	2	41	17	58
Kalmar	19	59	66	—	85	59	144
Gotlands	19	2	39	2	58	4	62
Blekinge	13	8	111	5	124	13	137
Kristianstads	30	49	87	2	117	51	168
Malmöhus	60	145	410	25	470	170	640
Hallands	20	20	59	—	79	20	99
Göteborgs och Bohus ..	41	16	579	128	620	144	764
Elfsborgs	36	31	61	7	97	38	135
Skaraborgs	33	116	47	—	80	116	196
Vermlands	29	61	47	11	76	72	148
Örebro	32	53	56	9	88	62	150
Vestmanlands	21	36	41	7	62	43	105
Kopparbergs	42	6	42	—	84	6	90
Gefleborgs	42	4	94	3	136	7	143
Vesternorrlands	33	3	87	1	120	4	124
Jemtlands	8	1	15	—	23	1	24
Vesterbottens	10	—	21	—	31	—	31
Norrbottens	11	1	31	—	42	1	43
Summa	647	1,090	3,672	674	4,319	1,764	6,083
	37 %	63 %	84 %	16 %	71 %	29 %	

En med möjligast stora noggrannhet gjord sammanställning af den förestående tabellens fakta gifver vid handen, att i hela riket finnes allenast ett antal af något mer än 6,000 till Första Kammaren valbara personer. Af desse voro 4,300, eller 71 %, valbare på grund af inkomst allena; de öfrige på grund af egande fastighet, eller fastighet och inkomst gemensamt. Af hela antalet kommo på landsbygden omkring 1750 (29 %), på städerna deremot omkring 4,350 (71%). Således i det närmaste samma proportion som ofvan angafs emellan inkomst och fastighet.

Af landsbygdens samtliga valbare voro vid pass 650 (37 %) valbare på grund af inkomst, af städernas deremot 84 %. Af städernas samtliga valbare komma på hufvudstaden 40 %, på Göteborg 16 %, af de i städerna på grund af inkomst valbare egde Stockholm och Göteborg sammanlagt något öfver halfva antalet, och af valbare fastighetsegare 83 %.

Det är att märka, att de taxeringslängder, som ligga till grund för dessa beräkningar, äro 1869 års. De senaste årens företeelser på det ekonomiska området hafva tvifvelsutan åstadkommit betydande förändringar, åtminstone med hänsyn till de absoluta siffrorna. Möjligen kan dock åt de relativa tal, som här ofvan meddelats, tillerkännas ett visst värde äfven nu.

Det är värdt uppmärksamhet, att ehuru de valbare, som tillhöra landsbygden, blott utgöra 29% af hela antalet, visar i sjelfva verket en med hänsyn till hemvist gjord fördelning af Första Kammarens ledamöter, att landsbygden i fråga om de verkliga valde eger en afgjord öfvervigt. Af de nuvarande 128 ledamöterna torde 67 kunna sägas snarast tillhöra landsbygden, 30 Stockholm och 31 öfriga städer (således resp. 52, 24 och 24 %). Den öfvervigt, man någongång sagt sig befara, att hufvudstaden genom sin talrika embetsmannaklass skulle erhålla, visar sig ingalunda så afgjord, — snarare tvärtom; den eger af de valbare 29 %, men har endast lemnat 24 % af de valde*).

Hvad beträffar *de valdes yrken* finnes i Tab. Litt. D. Tab. Litt. D. fullföljd den öfversigt, som lemnades vid de ursprungliga valens slut**). Förändringarna mot dåvarande förhållandet äro

*) Jfr ofvannämnda Tidskrift, IV: xxii o. f. Icke obetydligt större är hufvudstadens inflytande t. ex i Danmark, der stundom 35 % af Folkethingets medlemmar varit hufvudstadsbor. (Folkethinget motsvarar visserligen snarast vår Andra Kammare, men då kandidaturen till detsamma ej är bunden vid bostad inom valkretsen, hvilket deremot i allmänhet är fallet för Landstinget, torde jämförelsen vara berättigad.)

**) Statistisk Tidskrift, h. 18, pag. 218.

Tab. Litt. D.

Yrkesfördelning för Första Kammarens ledamöter.

	Civile och militäre embetsmän.											Prester.		Läkare.	Godegare.	Bråsigare.	Handlande, Bankier, Fabrikörer, Apotekare.	Öfrige.	
	Stamministrar och Statsråd.	f. d. Statsråd.	Justitieråd och ombudsmän.	Presidenter och Generaldirektörer.	Lands-höfdingar.	Underdomare.	Öfver- och Underdomare.	Landsstats-tjenstemän.	Civile embetsmän i öfrigt.	Generalspersoner.	Regementsofficerer.	Kompaniofficerer.	Biskopar.						Kyrkoherdar.
1867.....	6	1	2	7	14	7	2	1	2	6	2	2	2	4	2	40	19	6	—
Afgångne 1867—72..	1	—	1	—	5	3	2	1	1	4	—	2	2	3	2	21	11	3	—
Nyvalde 1867—72 ...	1	1	—	3	5	3	1	3	2	3	2	—	1	2	—	21	9	6	2
1873 ¹⁾	6	2	1	10	14	7	1	3	3	5	4	—	1	3	—	40	17	9	2
1873 ²⁾	2	8	2	11	13	7	1	4	3	4	2	—	1	3	—	38	18	8	3

¹⁾ Fördelningen sådan den utfaller på grund af ofvanstående tillägg och afdrag.

²⁾ Fördelningen enligt verkliga förhållandet år 1873.

af foga eller ingen betydning. Att de slutsummor, som for en eller annan kolumn utvisas, ej alltid till fulla stamma med nuvarande forhallandet (sasom ock af slutraden utvisas), kommer sig naturligtvis af den afgang ur tjenst, forandring af lefnadsyrke, befordran och dylikt, som under 6 ars tid egt rum. For ofrigt torde knappast behofvas att erinra om den svarighet, for att ej saga omjoglighet, som moter for ett fullt foljdrigtigt grupperande af personer, som med lika god ratt skulle kunna insattas i tvenne eller flere af de kategorier, som kunna uppstallas.

Slutligen torde jemval en fordelning efter aldersgrupper borra verkstallas. Utford med den grad af noggrannhet, som af sattet for aldersuppgifternas meddelande betingas, utvisar denna berakning, att af hela antalet 128 varit:

mellan 35—40 (fodde 1837—33) ett antal af	1.
40—45 (1832—1828)	11.
45—50 (1827—1823)	18.
50—55 (1822—1818)	32.
55—60 (1817—1813)	32.
60—65 (1812—1808)	16.
65—70 (1807—1803)	11.
70—75 (1802—1798)	5.
75—80 (1797—1793)	2.
	128.

Jemnt halften befinna sig saledes i aldersaren 50—60 ar. Aldste ledamoten ar fodd 1794, den yngste 1834.

Andra Kammaren.

A. Valkretsarne.

I. Landsbygden.

Grundlagens stadgande (R. O. § 13 mom. 2) att hvarje domsaga med folkmangd ofverstigande 40,000 innevanare skall delas i tvenne valkretsar, angifver tydligt nog — liksom det ock uttryckligen framhalles i det yttrande till Statsratsprotokollet, som beledsagade framlaggandet af forslaget till ny Riksdagsordning*) — att pa landsbygden i regeln en folkmangd af omkring 20,000 personer skulle berattiga till sandandet af ett ombud till Andra Kammaren.

I sjelfva verket visar en jemforelse mellan landsbygden hela folkmangd och nuvarande antalet af dess representanter (138)**) att en riksdagsman finnes for hvarje antal af 26,488 personer. Imellertid forefinnas icke ovasentliga skiljaktigheter mellan de olika lenen — och an mer mellan deras olika valkretsar — med hansyn till den folkmangdssiffran, som motsvaras af en representant. Hit hanfolliga berakningar finnas sammanstallda i foljande tabell:

Län.	En representant på nedanstående antal innevanare.	Folkrikste valkretsen eget utforer detta antal	% af medeltalet for lanet.	Minste valkretsen understiger medeltalet med	% af lanets medeltal.	Om minimum antages = 100, så är maximum
Stockholms	25,001	3,984	16	5,209	21	146
Uppsala	21,902	3,073	14	2,804	13	131
Södermanlands	30,834	12,257	40	8,302	27	191
Östergötlands	27,422	3,953	14	2,894	11	128
Jönköpings	27,624	7,103	26	7,022	25	169
Kronobergs	25,903	6,267	24	5,448	21	157
Kalmar	26,846	11,132	41	5,723	21	180
Gotlands	24,005	799	3	799	3	107

Län.	En representant på nedanstående antal innevanare.	Folkrikste valkretsen eget utforer detta antal	% af medeltalet for lanet.	Minste valkretsen understiger medeltalet med	% af lanets medeltal.	Om minimum antages = 100, så är maximum
Blekinge	25,895	6,615	26	4,457	17	152
Kristianstads	30,267	6,940	23	7,025	23	160
Malmöhus	23,282	11,390	49	7,345	32	218
Hallands	23,238	8,212	35	8,602	37	215
Göteborgs och Bohus	27,736	6,022	22	8,166	29	172
Elfsborgs	26,754	12,470	47	14,539	54	321
Skaraborgs	33,034	4,273	13	3,818	12	128
Vermlands	27,782	7,635	27	12,025	43	225
Örebro	25,975	8,176	31	4,518	17	159
Vestmanlands	25,134	4,047	16	3,810	15	137
Kopparbergs	28,170	10,484	37	5,325	19	169
Gefleborgs	25,498	8,518	33	8,038	32	195
Vesternorrlands	25,316	11,375	45	4,685	19	178
Jemtlands	23,210	4,267	18	2,352	10	132
Vesterbottens	23,580	7,387	31	6,223	26	178
Norrbottnens	23,232	5,183	22	2,819	12	139
Hela riket	26,488	16,603	63	14,273	54	353

Bäst lottadt bland lenen ar Uppsala län med 1 representant pa blott 21,902 innevanare; sämst Skaraborgs län med 1 pa 33,034. Sistnämnda län borde i sjelfva verket i forhallande till sin hela folkmangd kunnat päräkna 9 representanter i stället for de nuvarande 7. Likaledes hade for Kristianstads län desses antal bort kunna ökas med 1, hvar emot Uppsala, Malmöhus och Hallands län hvardera bort hafva 1 representant mindre, allt beraknadt i forhallande till valkrets-medelfolkmangden for hela riket.

Inom de särskilda lenen framträder ännu skarpare denna ojemnhet, hvilken oftast härleder sig från den domsagornas

*) Bih. t. Riksständens prot. 1862—63, I: 1: 2 N 61, pag. 41.

**) Vid förra valperioden var antalet 136. Tillökningen har tillkommit genom tudelning af följande domsagor: Uppsala läns norra, Torna och Bara, samt Norrbottens södra, hvaremot Säfvedals härad och domsaga enligt Kungl. Maj:ts beslut af den 7 Mars 1857 blifvit år 1870 efter dåvarande domhåfvandens afgång förenad med Hisinges och Askims härad till en domsaga.

tudelning "så vidt ske kan häradsvis", hvarom grundlagen på ofvan anförda ställe talar*). Särskild uppmärksamhet förtjenar i detta hänseende Södermanlands län i och för *valkretsens* Oppunda-Villättinge, hvilken i sjelfva verket eger *större folkmängd* än grundlagen medgifver för *oklufven domsaga*.

En blick på kol. 7 af ofvanstående tabell visar, hvarest de största ojemnheterna förefinnas; nemligen i Elfsborgs, Vermlands, Malmöhus och Hallands län. Dylika vexlingar torde för öfrigt i väsendtlig mån få anses såsom *oundvikliga* följder af befolkningsförhållandenas rörlighet. En vid normal folkmängdstillväxt snart — sannolikt redan vid nästa valperiod — stundande tudelning af åtskilliga domsagor skall otvifvelaktigt på flere håll utjemna missförhållandena, hvaremot dylika då torde träda i dagen inom andra förvaltningsområden.

*) En vigtig principfråga möter här. *Hvilken* är den folkmängdssiffra, som i detta och dylika fall skall läggas till grund för åtgärden? Är det den *mantalsskrifna* folkmängden? eller den, som på grund af *presterskapets uppgifter* af Statistiska Central-Byrån meddelas? För sistnämnda åsigt talar onekligen det af Statistiska Central-Byrån gifna uppdrag att »till ledning vid blifvande riksdagsmannavalet» tid efter annan meddela folkmängdsuppgifter. Göteborgs valet af år 1866 är jemväl i detta hänseende upplysande. Magistraten derstädes hade, med kännedom om otillförlitligheten af dervarande kyrkoböcker med hänsyn till folkmängdsbeloppet, ansett sig böra lägga senaste mantalskrifningssiffra till grund för valet och således utlyst val till 3 ledamöter af Andra Kammaren. Ett antal valmän protesterade mot detta beslut: iudelingen af valkretsar hade skett med ledning af Statistiska Central-Byråns uppgifter; ett frångående af denne grundsats vore egadt att upphäva det normerade förhållandet mellan stad och landsbygd, o. s. v.; Göteborg borde enligt Statistiska Central-Byråns siffror välja 4. Valet förrättades detta oaktadt i kungjord form, öfverklagades fördenskull, men utan påföljd, hos Kungl. Maj:ts Befallningshafvande; klagan fullföljdes hos Kungl. Maj:t och den 29 oktober 1866 förklarade Högsta Domstolen att supplementarval borde anställas. (*Naumann: Tidskrift*, 1867: pag. 71 o. f.)

Frågan har, då tal är om innevarande legislaturperiod, ett särskildt intresse, enär dels Norrköpings stad under åberopande af sin mantalsskrifna folkmängdssiffra sökt och erhållit tillstånd att utträda ur Östergötlands läns landsting samt att till Första Kammaren sända särskild representant, dels ock Torna och Bara härads domsaga på enahanda grund blifvit delad i tvne valkretsar. Norrköping egde dock vid 1872 års slut, jemväl enligt presterskapets uppgifter, den normerade folkmängdssiffran. Huruvida ett liknande förhållande egde rum med valkretsens Torna-Bara är vid denna berättelses utgifvande ännu ej känt.

Å motsatt sida kunna Gotlands, Östergötlands och Skaraborgs län framhållas såsom prof på en synnerligen jemn fördelning de olika valkretsarne emellan af de politiska rättigheterna, för så vidt desamma stå i samband med folkmängds-siffran och af densamma äro beroende.

Egendomligt är förhållandet med de nordligaste länen. Deras Lappmarks-befolkning deltagar, såsom bekant är, icke i riksdagsmannavalet till Andra Kammaren, men inräknas icke desto mindre i den folkmängdssiffra, som — t. ex. genom en domsagas tudelning (såsom vid nuvarande valperiods början egde rum med Norrbottens södra domsaga) — bestämmer antalet af länets folkombud. Detta förlänar naturligtvis i sjelfva verket åt den öfriga befolkningen ett ojemförligen större inflytande. En beräkning, sådan som den i ofvanstående tabell, men utförd med vederbörligt afdrag för Lappmarks-befolkningen, visar ock, att i Vesterbotten kommer *en* representant på 17,921 och i Norrbotten 1 på 20,602 personer af den verkliga representerade befolkningen.

Mellan landsbygdens folkrikaste valkrets — den nyssnämnde Oppunda-Villättinge, med 43,091 innevånare — och dess minste — Redvägs härad i Elfsborgs län, med blott 12,215 innevånare — förefinnes således en skillnad i befolkning af icke mindre än 30,876 personer, — mer än 50 % utöfver den normerade valenheten.

Af landsbygdens samtliga 138 valkretsar egde		
1 öfver	40,000	innevånare.
11 mellan.....	35—40,000	»
28 »	30—35,000	»
33 »	25—30,000	»
47 »	20—25,000	»
15 »	15—20,000	»
3 under.....	15,000	»

Sälunda funnos endast 62, som stodo den normerade siffran temligen nära; icke mindre än 73 öfversteget den mer eller mindre.

II. Städerna.

Såsom norm för sändandet af en representant nämner grundlagen en siffra af 10,000 personers folkmängd. Antalet stadsrepresentanter, som vid denna valperiod ej vunnit någon tillökning, är 56, hvilket i sjelfva verket såsom medeltal gifver en representant för 9,800 personers stadsbefolkning.

Men liksom emellan de olika länens landsbygd med hänsyn till valkretsarnes storlek och derur härflytande politisk befogenhet betydliga olikheter kunde påvisas, så ock i fråga om städerna. I de fyra *större* städerna, hvilka hvar för sig sända *mer än en* representant visar sig förhållandet öfverhufvud vara *en* representant på 11,237 personers folkmängd. Bäst står Stockholm med 1 på 10,655; sämst Malmö med 1 på 13,213.

Dernäst följer den grupp af städer, som hvardera sända *ett* ombud. Dessa städer äro för närvarande 10, af hvilka dock *halfva* antalet, Linköping, Kalmar, Visby, Landskrona och Örebro, ej innehafva den normerade folkmängdssiffran. Medeltalet inom denna grupp är 1 på 10,503; bäst står Visby med 1 på 6,227, sämst Karlskrona med 1 på 16,234.

De egentliga småstäderna ändtligen, de som — två eller flere — med hvarandra förenas till en valkrets, visa följande

förhållanden: medeltal för dem samtliga: 1 på 8,190; fördelaktigast: kretsen Nyköping-Torshälla-Mariefred-Trosa med 1 på 6,021; sämst de Halländska städernas valkrets med 1 representant för 11,652 personers folkmängd.

Det egendomliga förhållande eger således rum, att den politiska befogenhet, som härledes ur blotta folkmängden, i det stora hela står i alldeles motsatt förhållande till städernas verkliga betydenhet*).

Af städernas valkretsar egde vid innevarande legislaturperiods början:

1 en folkmängd af 16—17,000 innevånare (Karlskrona);		
1 » » 14—15,000 » (Gefle);		
2 » » 13—14,000 » (Malmö räknadt för 2 valkretsar);		
2 » » 12—13,000 » (Norrköping d:o 2 d:o);		
8 » » 11—12,000 » (Göteborg d:o 5 d:o);		
15 » » 10—11,000 » (Stockholm d:o 13 d:o);		
7 » » 9—10,000 »		
4 » » 8—9,000 »		

*) Förhållandet visar sig i det hela enahanda, ehuru ej fullt så skarpt utpregladt, då hänsyn toges till antalet valberättigade, såsom i det följande skall visas.

10 en folkmängd af 7—8,000 innevånare;
6 " " 6—7,000 "

22 valkretsar stå således den normerade folkmängdssiffran temligen nära; den understiges mer eller mindre i 20, öfverstiges i 14 valkretsar.

Mellan den folkrikaste valkretsen Karlskrona (16,234) och den folkfattigaste Nyköping-Torshälla-Mariefred-Trosa (6,021) förefinnes en folkmängdsskilnad af 10,213 personer; således ungefär den för städernas valkretsstorlek normerade folkmängdssiffran.

B. Valberättigade.

De absoluta talen inom hvarje särskild valkrets, liksom gades antal och hela folkmängden finnas, anförda i nedanstående och en beräkning af förhållandet mellan de politiskt berättigades antal, sådant det i Tab. Litt. E. De valberättigades antal, sådant det i Tab. Litt. E.

Tab. Litt. E.

Andra Kammarens valkretsar; folkmängd, antal valberättigade och i valet deltagande.

A. Landsbygden.

Län.	Valkrets.	Folkmängd d. 31 Dec. 1871, enligt Prester-skapets uppgifter.	Valberättigade.		I valet deltagande				Anmärkingar.
			Antal.	i % af folkmängd.	vid omedelbara val.		vid elektorsval.		
					Antal.	i % af valberättigade.	Antal.	i % af valberättigade.	
Stockholms	Norra Roslags domsaga	28,059	1,549	5.5	—	—	130	8.4	1) Efter uppgifterna från första valet, som voro fullständigare. 2) Enligt förhållandet vid omvalet; vid första valet deltog alltså 203. 3) Då oaktadt förnyade förfrågningar ingen uppgift kunnat erhållas rörande möjligen antalet valberättigade i hithörande del af Vallentuna socken, har denne del måst ur beräkningen uteslutas. 4) I denna siffra ingår Salems socken med 9 personer. Röstsedeln derifrån upptager 11, »deraf 2 under året adidna», hvilka naturligtvis frånräknats; deremot äro medräknade 3 från samma socken afflyttade, men ännu på dess fyrktalslängd bland de skattskyldige kvarstående.
	Mellersta " "	19,792	1,216	6.2	—	—	219	18.0	
	Södra " "	27,361	1,053	3.8	—	—	156	14.8	
	Stockholms läns vestra domsaga	20,809	857	4.1	—	—	209	24.4	
	Södertörns " "	28,985	816	2.8	259	31.7	—	—	
	Summa	125,006	5,491	4.4	259	31.7	714	15.3	För hela länet % i valet deltagande: 17.7.
Uppsala	Norunda och Örbyhus härad	21,551	971	4.5	—	—	131	13.5	5) Oberäknadt valberättigade i hithörande del af Östervåla. 6) Kungl. Kuugörelsen af den 5 Juli 1872 om valkretsindelningen säger »Olands härad, Löfstads tingslag samt Films och Danne-mora tingslag». Olands härad innefattar just de nämnda tingslagen.
	Olands " "	19,098	890	4.7	—	—	99	11.1	
	Uppsala läns södra domsaga	21,985	902	4.1	—	—	196	21.7	
	" " mellersta " "	24,975	1,198	4.8	—	—	166	13.9	
	Summa	87,609	3,961	4.5	—	—	592	14.9	
Södermanlands	Jönåkers, Rönö och Hölebo härad	35,090	754	2.1	—	—	220	29.2	
	Oppunda och Villåttinge " "	43,091	1,233	2.9	—	—	311	25.2	
	Öster- och Vester-Rekarne " "	22,622	930	4.1	—	—	139	14.9	
	Selebo, Åkers och Daga " "	22,532	887	3.9	—	—	157	17.7	
	Summa	123,335	3,804	3.1	—	—	827	21.7	
Östergötlands	Kiuda och Ydre domsaga	29,815	1,607	5.4	—	—	255	15.9	
	Björkekind, Östkind, Lösings, Bråbo och Memmings domsaga	27,303	1,015	3.7	—	—	189	18.6	
	Lysings och Göstrings " "	24,970	1,079	4.3	128	11.9	—	—	
	Åkerbo, Bankekind, Hanekind " "	27,958	851	3.0	201	23.6	—	—	
	Vifolka, Valkebo och Gullbergs " "	26,355	926	3.5	315	34.0	—	—	
	Risinge samt Hällestads och Tjällmo domsaga	27,075	789	2.9	347	44.0	—	—	
	Aska, Dals och Bobergs domsaga	31,375	1,082	3.4	392	36.2	—	—	
	Hammarkind och Skärkind " "	24,528	947	3.9	298	31.5	—	—	
	Summa	219,379	8,296	3.8	1,681	29.6	444	16.9	För hela länet % i valet deltagande: 25.5.
Jönköpings	Vestra härads domsaga	30,308	2,465	8.1	742	30.1	—	—	
	Östra " "	21,936	1,352	6.2	—	—	190	14.1	
	Östbo härad	20,602	1,311	6.4	605	46.1	—	—	
	Vestbo " "	26,746	2,570	9.6	477	18.6	—	—	

Andra Kammaren. De valberättigades antal.

densamma finnes angifvet, afviker i ett och annat fall från de uppgifter, som af valförrättarne eller kommunalstämmornas ordförande insändts, — beroende derpå att dels en undan-

tagsvis af dem uraktlåten uteslutning af de personer, som vid valet tillfälligtvis (t. ex. på grund af obetalda kommunalutskylder) varit oberättigade att i valet delta, här blifvit

Fortsättning af Tab. Litt. E.

Län.	Valkrets.	Folkmängd d. 31 Dec. 1871, enligt Prester- skapets uppgifter.	Valberättigade.		I valet deltagande				Anmärkningar.
			Antal.	i % af folk- mängd.	vid omedel- bara val.		vid elektors- val.		
					Antal.	i % af val- berät- tigade.	Antal.	i % af val- berät- tigade.	
Jönköpings	Tveta, Vista och Mo domsaga	34,727	2,359	6.8	680	28.8	—	—	*) Oberäknadt valb. i hithörande del af Ödestugu socken. För hela länet % i valet deltagande: 25.2.
	Norra och Södra Vedbo "	31,423	1,942	6.2	329	16.9	—	—	
	Summa	165,742	11,999	7.2	2,833	26.6	190	14.1	
Kronobergs	Uppvidinge härad	23,214	1,517	6.5	—	—	131	8.6	1) Socknarna Agunnaryd, Ryssby, Tutaryd, Hvittaryd, Berga, Dörrarp, Angelstad, Ljungby, Kämma, Ljunga, Pjetteryd och Hamneda. 2) Socknarna Annerstad, Torpa, Nöttja, Odensjö, Lidhult, Vrå, Markaryd, Hinnersyd, Göteryd, Traryd och Hallaryd. I folk- mängdssiffran är äfven inbegripen hithörande länsdel af Femsjö, som i Kungl. Förordningen är förbisedd. 3) Röstetalet efter vederbörligt, redan af valförrättaren verkställt frånräknande af 3 för kronoutskylder resterande (Annerstad) och en i valet deltagande qvinna (Vrå). För hela länet % i valet deltagande: 12.9.
	Konga "	32,170	2,026	6.3	—	—	154	7.6	
	Norrvidinge och Kinnevalds domsaga	29,321	1,821	6.2	—	—	285	15.7	
	Allbo domsaga	29,769	1,776	6.0	282	15.9	—	—	
	Sunnerbo domsagas östra valkrets 1)	20,455	1,134	5.5	250	22.0	—	—	
	" " vestra " 2)	20,491	1,382	6.7	141	10.2	—	—	
Summa	155,420	9,656	6.2	673	15.7	570	10.6		
Kalmar	Norra Tjusts härad	22,590	846	3.7	—	—	172	20.3	4) Kungl. Kungörelsen angifver denne valkrets bestå af socknarna Torsås, Vissefjerda och Madesjö. Kungörelsens ordalag äro blott ett återupprepande af hvad som redan år 1866 stadgades. Men man har förbisett, att år 1870 nybildades en socken vid namn Gullabo, hvilken såsom utbruten ur Torsås sannolikt borde hit räknas. Dess folkmängd finnes här inberäknad. 5) Socknarna Söderåkra, Halltorp, Våxtorp, Arby, Hagby, Mortorp, Oskar, Ljungby, S:t Sigfrid och Hossmo. För hela länet % i valet deltagande: 13.1
	Södra " "	21,123	814	3.9	—	—	138	17.0	
	Aspelands och Handbörds domsaga	30,799	1,721	5.6	—	—	130	7.6	
	Sevede och Tunaläns "	27,761	1,685	6.1	—	—	149	8.8	
	Norra Möre och Stranda "	29,814	1,196	4.0	234	19.6	—	—	
	Södra Möre domsagas vestra val- krets 4)	23,393	1,563	6.7	—	—	118	7.5	
	Södra Möre domsagas östra val- krets 5)	21,312	822	3.9	—	—	94	11.4	
	Ölands domsaga	37,978	2,520	6.6	433	17.2	—	—	
Summa	214,770	11,167	5.2	667	17.9	801	10.8		
Gotlands	Gotlands läns södra domsaga	24,804	2,105	8.5	533	25.3	—	—	För hela länet % i valet deltagande: 18.7.
	" " norra "	23,206	1,819	7.8	314	17.2	—	—	
	Summa	48,010	3,924	8.2	847	21.6	—	—	
Blekinge	Listers härads domsaga	24,466	912	3.7	281	30.8	—	—	För hela länet % i valet deltagande: 18.7.
	Bräkne " "	21,438	993	4.6	—	—	82	8.3	
	Östra " "	25,166	1,245	4.9	—	—	79	6.3	
	Medelsta " "	32,510	1,544	4.7	437	28.3	—	—	
	Summa	103,580	4,694	4.5	718	29.2	161	7.2	
Kristianstads	Ingelstads och Jerrestads domsaga	37,207	2,641	7.1	—	—	296	11.2	För hela länet % i valet deltagande: 20.9.
	Villands härad	23,242	1,142	4.9	209	18.3	—	—	
	Östra Göinge "	26,529	1,125	4.2	321	28.5	—	—	
	Gärds och Albo domsaga	35,352	1,787	5.1	—	—	309	17.3	
	Vestra Göinge "	33,137	1,850	5.6	363	19.6	—	—	
	Norra Åsbo härad	25,454	1,231	4.8	448	36.4	—	—	
	Bjäre och Södra Åsbo "	30,947	2,114	6.8	538	25.4	—	—	
Summa	211,868	11,890	5.6	1,879	25.2	605	13.7		
Malmöhus	Skytts och Oxie domsaga	34,672	2,198	6.3	368	16.7	—	—	6) Inberäknade äro 11 valberättigade af Tolånga kommun, som på kallelse infunno sig till val, men som då ordföranden var sjuk och vice ordföranden frånvarande, ej kommo sig för att utse tillfällig ordförande, och hvilka således ej på valets utgång kommo att utöfva något inflytande. 7) Socknarna och sockendelarne Viken, Väsby, Höganäs, Brunnby, Farhult, Jonstorp, Allerum, Fleninge, Ströfvelstorp, Broby, Vä- linge och Kattarp.
	Färs härad	26,226	1,967	7.5	285	14.5	—	—	
	Frosta "	26,674	1,877	7.0	404	21.5	—	—	
	Harjagers och Rönnebergs "	27,549	1,375	5.0	402	29.2	—	—	
	Onsjö "	17,497	863	4.9	267	30.9	—	—	
	Luggude domsagas norra valkrets 7)	22,376	1,032	4.6	354	34.3	—	—	

verkställd, dels och det af dem uppgifna antalet valberättigade ökats med de valberättigade inom valkretsen, hvilkas tillvaro och antal först genom Statistiska Central-Byråns skriftvexling i ämnet med vederbörande myndigheter blifvit utrönt.

Någon utförlig kommentar öfver den meddelade tabellen torde knappast vara behöflig; men en och annan af de vig-

tigaste upplysningar, som ur densamma kunna hemtas, torde dock här böra framhållas.

Främst visar sig sålunda det faktum att i hela riket utgöra de valberättigade ett antal af 236,120 personer, d. v. s. 5.6 % af hela folkmängden eller 1 på 18. Förhållandet mellan land och stad visar sig synnerligen jemnt. De valberättigade

Fortsättning af Tab. Litt. E.

Län.	Valkrets.	Folkmängd d. 31 Dec. 1871, enligt Presterskapets uppgifter.	Valberättigade.		I valet deltagande				Anmärkingar.
			Antal.	i % af folkmängd.	vid omedelbara val.		vid elektorsval.		
					Antal.	i % af valberättigade.	Antal.	i % af valberättigade.	
Malmöhus	Luggude domsagas södra valkrets ¹⁾	18,491	2) 1,000	5.4	669	66.9	—	—	1) Socknarna och sockendelarne Kropp, Mörarp, Bjuf, Vram, Håslunda, Riskatslösa, Kågeröd, Halmstad, Sireköpinge, Ottarp, Qvistofta, Helsingborgs landsförsamling, Välluf, Råhus, Bårslöf, Fjärestad, Frillestad och Ekby. 2) Vid ett föregående, upphäfdt val angäfvos 969 valberättigade och 271 i valet deltagande.
	Bara härad	15,937	859	5.4	—	—	145	16.9	
	Torna	24,043	1,446	6.0	—	—	220	15.2	
	Herrestads och Ljunits	17,238	1,155	6.7	—	—	185	16.0	
	Vemmenhögs	25,394	1,473	5.8	244	16.6	—	—	
	Summa	256,097	15,245	6.0	2,993	25.4	550	15.9	För hela länet % i valet deltagande: 23.2.
Hallands	Halmstads och Tönnersjö härad	23,558	1,411	6.0	153	10.8	—	—	
	Höks	18,960	1,119	5.9	274	24.5	—	—	
	Faurås och Årstads	27,586	2,077	7.5	586	28.2	—	—	
	Himle	14,636	1,091	7.5	355	32.5	—	—	
	Fjäre och Viske domsaga	31,450	2,110	6.7	195	9.2	—	—	
	Summa	116,190	7,808	6.7	1,563	20.0	—	—	
Göteborgs och Bohus	Askims, Hisings och Säfvedals domsaga	29,555	1,916	6.5	—	—	3) 264	13.8	3) I Frölunda, Askims och Torslanda hade elektorsval redan egt rum, då uppgifterna infordrades. För de 2:ne förstnämnda socknarna äro i ofvanstående siffra inberäknade ungefärliga belopp; för Torslanda har ingen dylik uppgift kunnat lemnas. 4) I Jörlanda hade elektorsvalet egt rum före kungörelsens utgifvande. I valet deltog »större delen» af de valberättigade; i angifna siffran är fördenskull förslagsvis inberäknadt ett antal af 63. Från Solberga har af ofvananförda skäl endast ett ungefärligt belopp kunnat angifvas.
	Inlands domsaga	33,758	2,219	6.6	—	—	4) 450	20.3	
	Orusts och Tjörns	29,252	2,423	8.3	—	—	105	4.3	
	Norrvikens	33,531	1,781	5.3	—	—	207	11.6	
	Lane och Stångenäs härad	19,570	1,181	6.0	232	19.6	—	—	
	Tunge, Sotenäs och Sörbygdens	20,751	1,050	5.1	104	9.9	—	—	
	Summa	166,417	10,570	6.4	336	15.1	1,026	12.3	För hela länet % i valet deltagande: 12.9.
Elsborgs	Marks härad	34,711	1,474	4.2	—	—	181	12.3	5) Oberäknadt möjligen valberättigade i hithörande länsdelar af Gunnarp, Unnaryd och Hestra, hvarifrån, oaktadt förnyade påminnelser, inga uppgifter erhållits. 6) Från Stora Lundby och Angered har ingen uppgift om i valet deltagande kunnat lemnas, emedan valet hållits vid pass en månad innan vallistor utlemnades till ifyllning, och då var saken glömd. 7) Oberäknadt möjligen valberättigade i hithörande del af Tämta, om hvilkas antal ingen uppgift stått att erhålla. 8) Från Hudene och Säm har ingen uppgift om antalet i valet deltagande kunnat erhållas; för den förra af ofvan nämnda anledning; för den senare på grund af valförrättarens flyttning från orten.
	Vedens och Bollebygdens	14,546	888	6.1	—	—	96	10.8	
	Flundre, Väne och Bjärke domsaga	27,354	1,429	5.2	—	—	132	9.2	
	Kinds härad	31,930	3) 1,362	4.3	—	—	319	23.4	
	Redvägs	12,215	839	6.9	—	—	178	21.2	
	Vätile, Ale och Kullings domsaga	39,224	2,858	7.3	—	—	6) 263	9.2	
	Ås och Gäsene	24,537	7) 1,833	7.5	—	—	8) 235	12.8	
	Sundals härad	19,501	1,552	8.0	—	—	96	6.2	
	Valbo och Nordals	24,713	1,601	6.5	—	—	133	9.3	
	Summa	267,543	16,193	6.1	—	—	1,799	11.1	
Skaraborgs	Åse, Viste, Barne och Laske domsaga	37,307	2,799	7.5	—	—	313	11.2	
	Kinneferdings, Kinne och Källands domsaga	36,063	1,975	5.4	—	—	346	17.5	
	Skånings, Vilske och Valle domsaga	31,132	2,008	6.5	—	—	316	15.7	
	Gudhems och Kåkinda	30,163	1,920	6.4	—	—	319	16.6	
	Vartofta och Frökinds	34,666	2,129	6.1	—	—	476	22.4	
	Norra Vadsbo domsaga	29,216	1,818	6.2	—	—	171	9.4	
	Södra	32,694	1,906	5.9	—	—	270	14.2	
	Summa	231,241	14,555	6.3	—	—	2,211	15.2	

äro af landsbygdens hela folkmängd 5.7 %, af stadsbefolkningen 5.3 %; eller 1 på 18 af den förra, 1 på 19 af den senare.

En mera i detalj gående granskning af uppgifterna och de på grund af dem anställda beräkningarna visar för öfrigt följande förhållanden:

I. Landsbygden.

Länsvis betraktadt stå Jemtlands och Gotlands län främst, hvarterdera med 8.2 % valberättigade; sista platsen deremot intages af Östergötlands (3.8 %) och Södermanlands län (3.1 %).

Af de särskilda valkretsarne utmärka sig å ena sidan Vestbo härad af Jönköpings län (9.6 %), Öfver- och Neder-

Luleå tingslag (9.2)*) samt Ljustorps, Sköns m. fl. tingslags valkrets i Vester-norrlands län (9.1) för en synnerligen hög proportion valberättigade; å andra sidan förete följande valkretsar särdeles ofördelaktiga förhållanden: Jönåkers, Rönö och Hölebo härad med allenast 2.1 %, Fernebo härad med 2.2 %, Södertörn med 2.8 % samt Oppunda-Villättinge och Risinge-Hällestad-Tjällmo med 2.9 % hvardera.

Af hela folkmängden äro valberättigade mellan
2—3 % i 5 valkretsar med sammanlagdt 154,131 innev. = 4.2 %
3—4 » 18 » » » 473,387 » = 12.9 »
4—5 » 25 » » » 606,460 » = 16.6 »

*) Hänsyn har då ej tagits till Lappmarksbefolkningen.

Fortsättning af Tab. Litt. E.

Län.	Valkrets.	Folkmängd d. 31 Dec. 1871, enligt Prester- skapets uppgifter.	Valberättigade.		I valet deltagande				Anmärkingar.
			Antal.	i % af folk- mängd.	vid omedel- bara val.		vid elektors- val.		
					Antal.	i % af val- berät- tigade.	Antal.	i % af val- berät- tigade.	
Vermlands	Väse, Visnums och Ölme härad.....	25,606	1,193	4.7	—	—	127	10.6	1) Uppgift om antalet i Borgviks elektorsval deltagande har ej kunnat lemnas, enär formuläret först långt senare kom kommunalstämman ordförande tillhanda.
	Fernebo "	19,890	435	2.2	—	—	48	11.0	
	Mellan-Sysslets domsaga	35,417	1,836	5.2	—	—	1) 191	10.4	
	Gillbergs och Näs härad	33,831	2,270	6.7	—	—	228	10.0	
	Nordmarks "	23,739	2,081	8.8	—	—	211	10.1	
	Fryksdals härads öfre tingslag.....	15,757	805	5.1	—	—	43	5.3	
	" " nedre "	26,696	1,700	6.4	—	—	85	5.0	
	Jösse domsaga	34,447	2,129	6.2	—	—	125	5.9	
	Elfdals och Nyeds "	34,659	1,110	3.2	—	—	88	7.9	
	Summa	250,042	13,559	5.4	—	—	1,146	8.5	
Örebro	Edsbergs, Grimstens och Hardemo härad	23,542	1,054	4.5	—	—	109	10.3	För hela länet % i valet deltagande: 19.8.
	Kumla och Sundbo härad.....	24,315	920	3.8	163	17.7	—	—	
	Örebro och Glanshammars "	22,220	1,114	5.0	216	19.4	—	—	
	Askers och Sköllersta "	21,457	1,046	4.9	225	21.5	—	—	
	Linde domsaga	30,163	1,096	3.6	246	22.4	—	—	
	Nora "	34,151	1,076	3.2	287	26.7	—	—	
	Summa	155,848	6,306	4.0	1,137	21.6	109	10.3	
Vestmanlands	Vestmanlands södra domsaga	25,452	945	3.7	192	20.3	—	—	2) Häri inberäknade Skultuna sockens 47 valberättigade och 10 i valet deltagande, hvilka ej af valförrättaren kunnat inberäknas, emedan deras valsedel för sent inkommit.
	" vestra "	24,580	969	3.9	200	20.6	—	—	
	" norra "	21,324	2) 929	4.4	2) 125	13.5	—	—	
	" östra "	29,181	1,969	6.7	444	22.5	—	—	
	Summa	100,537	4,812	4.8	961	20.0	—	—	
Kopparbergs	Mora, Sofia Magdalena och Venjans, Orsa, Elfdals samt Särna och Idre tingslag	22,845	1,035	4.5	251	24.3	—	—	För hela länet % i valet deltagande: 10.0.
	Leksands, Åls och Bjursås, Rättviks och Ore samt Gagnefs tingslag...	38,654	2,859	7.4	—	—	138	4.8	
	Hedemora domsaga	29,924	2,359	7.9	106	4.5	—	—	
	Falu "	30,323	1,953	6.4	368	18.8	—	—	
	Grangärde, Norrbärke och Söderbärke tingslag	23,164	916	4.0	—	—	74	8.1	
	Malungs, Lima och Äppelbo samt Näs, Jerna och Floda tingslag ..	24,109	1,255	5.2	—	—	104	8.3	
	Summa	169,019	10,377	6.1	725	13.6	316	6.3	

5—6 % i 25 valkretsar med sammanlagdt 665,169 innev. = 18.2 %		
6—7 » 34 » » » » 941,922 » = 25.8 »		
7—8 » 21 » » » » 570,353 » = 15.6 »		
8—9 » 7 » » » » 174,932 » = 4.8 »		
9—10 » 3 » » » » 69,019 » = 1.9 »		
138	3,655,373	100.

Ett kart-diagram skulle visserligen långt bättre och klarare än någon beskrifning i ord hafva ådagalagt de stora lokala skiljaktigheterna; men Statistiska Central-Byrån har ej ansett sig kunna ifrågasätta nedläggandet på en detalj af de med en dylik grafisk framställning förenade ganska betydliga kostnader. Den som imellertid med ledning af tabellens siffror skulle vilja företaga ett dylikt arbete, skall tvifvelsutän finna resultatet synnerligen intressant. Det skall då t. ex. visa sig,

huruom ett område, begränsadt af en nedåtvänd båge från Dalelfvens mynning till Vermlands-Dalarne-gränsen mot Norge, samt en från sistnämnde punkt till norra mynningen af Kalmar-sund dragen linea, förete en nära nog homogen *) massa af illa lottade valkretsar med under 5 % valberättigade; och då man tillika eftersinnar, att dessa samma nejder äro just området för de stora egendomscomplexerna vare sig i fråga om jordbruk eller bergverk, ligger redan häri en beaktansvärd vink om de väsendtligen verkande orsakerna. Förhållandet träder ännu skarpare i dagen, om man ser till, hvilka de valkretsar äro, som företrädesvis utmärka sig i denna rigtning. En ytterligare bekräftelse erhålles från de smärre områden

*) Allenast 4 af de 36 valkretsar, som tillhöra den på sådant sätt begränsade gruppen, utgöra ett undantag.

Fortsättning af Tab. Litt. E.

Län.	Valkrets.	Folkmängd d. 31 Dec. 1871, enligt Presterskapets uppgifter.	Valberättigade.		I valet deltagande				Anmärkingar.
			Antal.	i % af folkmängd.	vid omedelbara val.		vid elektorsval.		
					Antal.	i % af valberättigade.	Antal.	i % af valberättigade.	
Gefleborgs	Ofvansjö, Torsåkers och Årsunda samt Hedesunda och Öster-Fernebo tingslag	24,485	1,288	5.3	151	11.7	—	—	För hela länet % af i valet deltagande: 11.2.
	Ockelbo och Hamrånge samt Hille och Valbo tingslag	17,460	763	4.4	—	—	68	8.9	
	Norra Helsinglands domsaga	31,875	2,545	8.0	365	14.3	—	—	
	Vestra » »	19,656	1,457	7.4	—	—	96	6.6	
	Södra » »	34,016	1,832	5.4	—	—	204	11.1	
	Summa	127,492	7,885	6.2	516	13.5	368	9.1	
Vesternorrlands	Torps, Tuna och Njurunda tingslag	22,300	1,631	7.3	—	—	105	6.4	För hela länet % af i valet deltagande: 13.8.
	Ljustorps, Sköns, Indals och Selångers tingslag	21,405	1,953	9.1	—	—	149	7.6	
	Boteå, Säbrå, Nora och Gudmundrå tingslag	25,554	1,808	7.1	416	23.0	—	—	
	Sollefteå och Ramsle tingslag	20,631	1,222	5.9	161	13.2	—	—	
	Norra Ångermanlands domsaga	36,691	2,636	7.2	—	—	445	16.9	
	Summa	126,581	9,250	7.3	577	19.0	699	11.2	
Jemtlands	Hammerdals, Lits och Offerdals tingslag	20,858	1,602	7.7	197	12.3	—	—	1) Kommunalst. ord. i Frostviken uppgifver 102 valberättigade; häradskrifvaren allenast 15; i valet hade dock 23 fått deltaga. 2) Domhufvanden uppgifver 2,168, de insända valsedlarne 2,290; då likväl sedermera upplyst blifvit, att i Storsjö kommun ej 35 — såsom först uppgifvits — utan blott 27 valberättigade finnas 35 personer hafva dock derstädes fått utöfva rösträtt.
	Ragunda, Refsunds, Brunflo och Rödöns tingslag	21,294	1,839	8.6	172	9.4	—	—	
	Södra Jemtlands domsaga	27,477	2,282	8.3	763	33.4	—	—	
	Summa	69,629	5,723	8.2	1,132	20.0	—	—	
Vesterbottens	Umeå tingslag	17,357	1,321	7.6	—	—	100	7.6	Efter afdrag af Lappmarks-befolkningen utfaller jemförelsen mellan folkmängd och valberättigade på följ. sätt: 7.1
	Nordmalings och Bjurholms, Degerfors, Lycksele och Åsele tingslag	30,967	995	3.2	—	—	41	4.1	
	Vesterbottens norra domsaga	27,940	1,517	5.4	—	—	106	7.0	
	» mellersta »	18,058	1,557	8.6	—	—	113	7.3	
	Summa	94,322	5,390	5.7	—	—	360	6.7	
Norrbottnens	Öfver- och Neder-Luleå samt Jockmocks och Gellivara tingslag	20,868	1,477	7.1	—	—	76	5.1	För landsbygden öfverhufvud: 16.1 %
	Piteå och Råneå tingslag	20,413	1,450	7.1	—	—	74	5.1	
	Norrbottnens norra domsaga	28,415	1,491	5.2	—	—	97	6.5	
	Summa	69,696	4,418	6.3	—	—	247	5.6	
Summa för landsbygden		3,655,373	206,973	5.7	19,497	22.0	13,735	11.6	

Andra Kammaren. Valberättigade i förhållande till folkmängden.

utanföre nyss angifne gränser, hvilka ega samma fåtal af valberättigade, — kuststräckan af Kalmar län, Blekinge, några af de Skånska valkretsarne samt fabriksdistriktet i Elfsborgs län. På ett och annat håll torde den med lokala förhållanden förtrogne utan svårighet kunna spåra en inverkan af en eller annan ovanligt stor jord- eller bruksegendom.

Ju mera man från dessa trakter för de stora godsens nalkas nejder, der en större jemnhet i jordegendomens fördelning

utgör det utmärkande draget, desto mer stiger de valberättigades antal, och i de norra länen, der allenast ett fåtal af större possessioner störande ingriper, är förhållandet bäst. Den del af Sverige, som är belägen sydvest om nyssnämnda område, har öfverhufvud 5—7 % valberättigade (48 af dess 75 valkretsar tillhöra denna kategori); det norrut belägna området jemte Gotland har en lika bestämd pregel af 7—9 % (16 valkretsar af 27 höra dit).

Fortsättning af Tab. Litt. E.

B. Städerna.

Valkrets.	Folkmängd d. 31 Dec. 1871, enligt Presterskapets uppgifter.	Valberättigade.		I valet deltagande				Anmärkingar.
		Antal.	i % af folkmängd.	vid omedelbara val.		vid elektorsval.		
				Antal.	i % af valberättigade.	Antal.	i % af valberättigade.	
Stockholm	138,512	7,323	5.3	3,398	46.4	—	—	
Stockholms läns städer	6,725	401	6.0	122	30.4	—	—	
Uppsala	11,705	584	5.0	291	49.8	—	—	
Nyköping, Torshälla, Mariefred och Trosa	6,021	294	4.9	142	48.3	—	—	
Eskilstuna och Strengnäs	7,621	288	3.8	130	45.1	—	—	
Linköping	7,558	364	4.8	179	49.2	—	—	
Norrköping	24,916	922	3.7	290	31.5	—	—	
Vadstena, Söderköping, Skeninge och Grenna	6,791	346	5.1	158	45.7	—	—	
Jönköping	11,254	567	5.0	233	41.1	—	—	
Vexjö, Eksjö och Vimmerby	7,985	412	5.2	226	54.9	—	—	
Kalmar	9,221	430	4.7	144	33.5	—	—	
Vestervik och Oskarshamn	8,755	376	4.3	213	56.6	—	—	
Visby ¹⁾	6,227	382	6.1	204	53.4	—	—	¹⁾ Vid ett föregående, öfverklagadt och upphäfdt val deltog blott 166 valberättigade.
Karlskrona	16,234	942	5.8	357	37.9	—	—	²⁾ I de valberättigades antal äro ej inberäknade 6 för kommunalutskylder häftande, eljest valberättigade personer.
Karlshamn och Sölvesborg ²⁾	7,121	402	5.6	254	63.2	—	—	
Kristianstad och Simrishamn	9,833	506	5.1	200	39.5	—	—	
Malmö	26,426	1,283	4.9	299	23.3	—	—	
Lund	10,870	630	5.8	441	70.0	—	—	
Landskrona	8,000	275	3.4	58	21.1	—	—	
Helsingborg och Engelholm	9,907	609	6.1	377	61.9	—	—	
Ystad, Skanör, Falsterbo och Trelleborg	9,277	616	6.6	133	21.6	—	—	
Hallands läns städer	11,652	687	5.9	225	32.8	—	—	
Göteborg ³⁾	57,360	2,976	5.2	785	26.4	—	—	³⁾ Från rösträtt uteslötos och äro ej i ofvanstående siffror inberäknade ett antal af 438 för obetalda stadsutskylder häftande personer.
Bohus läns städer	9,912	584	5.9	180	30.8	—	—	Vid det nya val till en ledamot af Andra Kammaren, som egde rum med anledning af en skedd afsägelse, deltog af 3,170 valberättigade allenast 195. Uteslutne på grund af resterande kommunalutskylder voro då 398 personer.
Venersborg och Åmål	6,607	370	5.6	48	13.0	—	—	
Borås, Alingsås och Ulricehamn	6,304	353	5.6	179	50.7	—	—	
Mariestad, Skara och Sköfde	7,346	437	5.9	249	57.0	—	—	
Lidköping, Falköping och Hjo	7,104	376	5.3	—	—	74	19.7	
Karlstad och Filipstad	8,008	436	5.4	207	47.5	—	—	
Kristinehamn, Askersund, Nora och Linde	7,888	494	6.3	—	—	131	26.5	
Örebro	9,249	483	5.2	195	40.4	—	—	
Vesterås, Köping och Enköping	9,763	570	5.8	192	33.7	—	—	
Sala och Arboga ⁴⁾	7,317	408	5.6	251	61.5	—	—	⁴⁾ Nytt val förut. Afsägelse.
Falun, Hedemora och Säter	7,927	406	5.1	139	34.2	—	—	
Gefle	14,712	707	4.8	101	14.3	—	—	
Söderhamn och Hudiksvall	8,170	518	6.3	188	36.3	—	—	
Hernösand, Umeå, Luleå och Piteå ⁵⁾	10,276	818	8.0	588	71.9	—	—	⁵⁾ Enligt nya valet: vid förra valet 761 valberättigade och 430 i valet deltagande.
Sundsvall och Östersund	8,250	572	6.9	385	67.3	—	—	
Summa för städerna	548,804	29,147	5.3	11,761	41.6	205	23.6	För rikets samtliga städer % i valet deltagande: 41.1.
Summa för hela riket	4,204,177	236,120	5.6	31,258	26.7	13,940	11.7	För riket öfverhufvud: 19.1 %.

Man finner lätt, att ofvan antydda trenne grupper i sjelfva verket temligen nära sammanfalla med den urgamla indelningen i Svealand, Götaland och Norrland. En jämförelse, strängt genomförd med hänsyn till denna indelningsgrund, utvisar för

Svealand ett antal af 48,310 valberättig. el. 4.8 % af folkmängden,				
Götaland	»	125,997	»	» 5.8 % »
Norrland	»	32,666	»	» 6.7 % »
		206,973		

II. Städerna.

Länsviis betraktadt — jemför nedanstående tab.*) — stå de 4 nordligaste länen bäst med 7.9 % (Östersund), 7.7, 7.5 och 7.3 (Vesternorrlands); dernäst Gotlands (6.1). Sämst åter stå Östergötlands (4.1), Södermanlands (4.3) och Kalmar (4.6). Icke mindre än 15 län stå riksmedeltalet, 5.3, temligen nära.

Förhållandet mellan folkmängd och valberättigade, länsviis.

	Land.		Stad.		Hela länet.	
	Antal valberättigade.	% af folkmängd.	Antal valberättigade.	% af folkmängd.	Antal valberättigade.	% af folkmängd.
Stockholms stad	—	—	7,323	5.3	7,323	5.3
Stockholms län	5,491	4.4	401	6.0	5,892	4.5
Uppsala	3,961	4.5	734	5.4	4,695	4.6
Södermanlands	3,804	3.1	582	4.3	4,386	3.2
Östergötlands	8,296	3.8	1,558	4.1	9,854	3.8
Jönköpings	11,999	7.2	744	5.0	12,743	7.1
Kronobergs	9,656	6.2	209	5.4	9,865	6.2
Kalmar	11,167	5.2	906	4.6	12,073	5.1
Gotlands	3,924	8.2	382	6.1	4,306	7.9
Blekinge	4,694	4.5	1,344	5.8	6,038	4.8
Kristianstads	11,890	5.6	612	5.3	12,502	5.6
Malmöhus	15,245	6.0	3,307	5.3	18,552	5.8
Hallands	7,808	6.7	687	5.9	8,495	6.6
Göteborgs o. Bohus	10,570	6.4	3,560	5.3	14,130	6.0
Elfsborgs	16,193	6.1	723	5.6	16,916	6.0
Skaraborgs	14,555	6.3	813	5.6	15,368	6.3
Vermlands	13,559	5.4	648	5.6	14,207	5.4
Örebro	6,306	4.0	765	5.7	7,071	4.2
Vestmanlands	4,812	4.8	828	5.5	5,640	4.9
Kopparbergs	10,377	6.1	406	5.1	10,783	6.0
Gefleborgs	7,885	6.2	1,225	5.4	9,110	6.1
Vesternorrlands	9,250	7.3	755	7.3	10,005	7.3
Jemtlands	5,723	8.2	135	7.9	5,858	8.2
Vesterbottens	5,390	5.7	203	7.7	5,593	5.8
Norrbottens	4,418	6.3	297	7.8	4,715	6.4
Summa	206,973	5.7	29,147	5.3	236,120	5.6

Fäster man deremot afseende vid de olika valkretsarne, företer sig maximum, 8.0 %, för kretsen Hernösand-Umeå-Luleå-Piteå, dernäst kommer valkretsen Sundsvall-Östersund (6.9); sämst stå Eskilstuna-Strengnäs (3.8), Norrköping (3.7) och Landskrona med allenast 3.4 % valberättigade.

*) Då Tab. Litt. E. utarbetats med hänsyn till valkretsfordelningen, och städerna i fråga derom ryckts ur den administrativa grupperingen, har ansetts nödigt att jemväl verkställa beräkningarna på sådant sätt som i ofvanstående tab. egt rum.

Betraktade ändtligen med hänsyn till samma 3 kategorier, som ofvan i fråga om befolkningsförhållandena tillämpades, visa stadsvalkretsarne:

för de 4 större städerna ett medeltal af ..... 5.06 %
(maximum: Stockholm med 5.3
minimum: Norrköping med 3.7);
för de 10 medelstora ett medeltal af ..... 5.11 %
(maximum: Visby med 6.1
minimum: Landskrona med 3.4);
samt för småstäderna medeltalet ..... 5.74 %
(maximum: Hernösand- m. fl. 8.0
minimum: Eskilstuna-Strengnäs 3.8).

b. i förhållande till antalet till myndig ålder hunne män.

Alla de ofvan anställda jämförelserna såväl för landsbygden, som för städerna hvila på grunden af hela folkmängden. För ett rätt uppskattande af den utsträckning, i hvilken befolkningen eger politisk befogenhet, måste naturligtvis denna jämförelse blifva betydligt haltande. Rätta jämförelseleden vore deremot den på grund af ålder och kön berättigade befolkningen, d. v. s. i detta fall till myndiga år hunne män. Då nu Statistiska Central-Byrån i den nyligen avslutade folkräkningen af år 1870 eger ett tillförlitligt material*), som med ringa fara för misstag torde kunna ställas vid sidan af valuppgifterna från år 1872, har den ej velat försumma att meddela de upplysningar, som innehållas i nedanstående Tab. Litt. F. Vid densamma må allenast anmärkas, att de tal, Tab. Litt. F. som innehållas i Kol. 3. 6. och 9, vunnits genom frånräknande af det antal mankon, som vid folkräkningen angifvits vara födde åren 1850—1870.

Ur denne synpunkt företer sig följande mera anmärkningsvärda förhållanden.

I. Städerna **).

Medeltalet för rikets samtliga städer är 21.2 %; bäst står Östersund med 31.6 %, sämst Södermanlands läns städer med allenast 17.1 % af de myndige.

Sex län (Göteborgs och Bohus, Gefleborgs, Uppsala, Malmöhus, Kristianstads och Kopparbergs) med en sammanräknad stadsbefolkning af 186,021 personer — 34 % af samtliga städernas — stå riksmedeltalet mycket nära; det understiges af Stockholms stad samt Södermanlands, Östergötlands och Kalmar län — en grupp med 210,780 inneånare (38 % af det hela); hvaremot de öfriga 15 länen utvisa en höjning utöfver medeltalet, belöpande sig i ett enstaka fall (Jemtland) till mer än 10 %. Denna sistnämnda grupp eger en sammanlagd stadsbefolkning af 154,305 personer (28 % af hela stadsbefolkningen i riket).

Den form, i hvilken inom Statistiska Central-Byrån folkräkningmaterialet blifvit behandladt i och för åldersgrup-

*) Den stora jemnhet, som utmärker talen i de kolumner (Tab. Litt. F), hvilka angifva förhållandet mellan hela folkmängden och antalet myndige män — (för hela riket högst 29, lägst 25 %, med ett medeltal af 26; för landsbygden särskildt 24—29, medeltal 26; för städerna 21—28, medeltal 25) — är i sjelfva verket ett synnerligen godt bevis för beräkningens tillförlitlighet.

**) Hänsyn har ej i fråga om antalet myndige män kunnat tagas till de städer, som ännu lyda under landsrätt, utan äro dessa i samtliga hithörande beräkningar ansedda såsom städer, hvaremot ingen siffra från dem ingår i antalet valberättigade. Deras ringa folkmängd gör ock att ingen väsentlig olägenhet deraf torde vållas.

så många valberättigade som andre inom samma län och i Vermlands län till och med en (Gillbergs—Näs) med öfver 5 gånger så stort antal valmän som i länets med hänsyn till valmännens antal obetydligaste valkrets, Fernebo härad.

Förhållandet mellan de valberättigades antal och antalet representanter, samt de olika valkretsarnes inbördes förhållande i detta hänseende.

Landsbygden.	I representant på antal valberättigade.	I representant på antal valberättigade, eger derutöfver vidstående antal.	Den valkrets som eger största absoluta antalet valberättigade i en valkrets uttrycker medel-talet med % af medeltalet för länet.	Minsta antalet valberättigade i en valkrets uttrycker medel-talet med % af medeltalet för länet.	Maximum antalet = 100, är minimum
Stockholms län	1,098	451	41	282	190
Uppsala	990	208	21	100	135
Södermanlands	951	282	30	197	21
Östergötlands	1,037	570	55	248	24
Jönköpings	2,000	570	28.5	689	34
Kronobergs	1,609	417	26	475	30
Kalmar	1,396	1,124	81	582	42
Gotlands	1,962	143	7	143	7
Blekinge	1,173	371	32	261	22
Kristianstads	1,699	942	55	574	34
Malmöhus	1,386	812	59	527	38
Hallands	1,562	548	35	471	30
Göteborgs o. Bohus	1,762	661	38	712	40
Elfsborgs	1,619	1,239	77	780	48
Skaraborgs	2,079	720	35	261	13
Vermlands	1,507	763	51	1,072	71
Örebro	1,051	63	6	131	12
Vestmanlands	1,203	766	64	274	23
Kopparbergs	1,729	1,130	65	813	47
Gefleborgs	1,577	968	61	814	52
Vesternorrlands	1,850	786	42	628	34
Jemtlands	1,908	374	20	306	16
Vesterbottens	1,347	210	16	352	26
Norrbottens	1,473	18	1	23	2
I hela riket öfverhufvud	1,500	1,359	91	1,065	71

Största antalet valmän af Landsbygdens samtliga valkretsar eger Leksands m. fl. tingslag (2859), dernäst kommer Kullings-Vättle-Ale domsaga med 2858; minsta antalet eger Fernebo härad — allenast 435. Den förstnämnde valkretsen eger sålunda mer än 6¹/₂ gånger flere valmän än den sistnämnde.

Med hänsyn till valmännens absoluta antal må ock anföras följande tabellariska öfversigt.

1 valkrets eger under 500	valberättigade.
30	» » mellan 500—1000
45	» » » 1000—1500
36	» » » 1500—2000
18	» » » 2000—2500
8	» » öfver 2500

Hvad stadsvalkretsarne beträffar visar sig enahanda förhållande, som redan flere gånger blifvit ofvan framhållet: att nemligen de små städerna äro bättre lottade än de större. De förra ega i medeltal en representant på 470 valberättigade;

de medelstora städerna en på 536; de fyra största en på 568. Medeltalet för rikets samtliga städer är 1 på 520.

Ehuru vansklig en jemförelse med utlandets förhållanden alltid måste blifva i fråga om en valstatistik, hvars hufvudsakliga element äro betingade af för hvarje land egendomliga och således strängt taget med hvarandra inkommensurabla stadganden, sådana som t. ex. olika myndighetsålder, hög eller låg census, allmän eller inskränkt valrätt, o. s. v., torde dock några rader kunna egnas åt denna sida af frågan.

Först och främst bör då anmärkas, att samme grundregel, som annorstädes varit iakttagen i fråga om de valberättigades proportion till folkmängden: att den nemligen är större på landsbygden än i städerna, och mindre i de stora städerna än i de små, bekräftas jemväl af den nu i Sverige vunna erfarenheten, ehuru skilnaderna ej här framträdtt så skarpt som flerstädes i andra länder. Anledningarna till detta förhållande har man dels, då hänsyn tages till *hela* folkmängden, velat söka i den större öfvervigt, som qvinnokönet i regeln eger i städerna, dels ock, då jemförelsen uppgöres allenast på grund af *manlig* befolkning, deruti att antalet förbrytare, bankruttörer och fattigunderstöd åtnjutande jemförelsevis är större i städerna än på landsbygden. Det lider intet tvifvel att ju desse förklaringsgrunder jemväl i viss mån ega sin tillämplighet inom vårt land.

I Danmark (med valrätt obunden af census, men inskränkt till 30 år gamle män, som ej stå i enskild mans tjänst eller åtnjuta fattigunderstöd, äro under konkurs eller förmynderskap) funnos, enligt förhållandet vid 1861 års val, ett antal af 236,080 valberättigade.

11.11 % af hela folkmängden var valberättigad i hufvudstaden.
14.17 » » » i öfriga städer.
15.30 » » » på landsbygden.

Genomföres åter jemförelsen på grund af antalet män öfver 30 år funnos
i Kjöbenhavn..... 58.2 % valberättigade.
i öfriga städer ..... 75.5 » »
på landsbygden ..... 74.9 » »

Norge egde år 1870 ett antal af 81,549 valberättigade deraf på landsbygden ..... 70,283.
i städerna ..... 11,266.
I förhållande till hela rikets folkmängd visar detta ett medeltal af 4.8 % valberättigade*). I öfrigt erhållas följande relativa tal:

för Kristiania ungefär ..... 2.5 % valberättigade.
» öfriga städer » ..... 4.2 » »
» landsbygden » ..... 4.9 » »

Den Tyske vallagen af 31 Maj 1869 med de förändringar, som påkallats af senaste årens politiska tilldragelser, fastställer allmänna, omedelbara val med slutna omröstning och stadgar, utom vanliga inskränkningar, en ålder af 25 år för utöfvandet af valrätt. De valberättigades antal vid valen till den förste Tyske riksdagen är ej säkert känt på alla håll. I Bayern förhöll sig deras antal till innevärnarnes som 1:5.06; i öfrige kretsar, der förhållandet var känt, som 1:5.23. Proportionen 1:5.2 anses fördenskull ungefär angifva det nor-

*) 7.5 %, om jemväl de personer medräknas, som uteslutits på den grund allenast, att de ej gått ed på konstitutionen.

mala förhållandet; hvilket på en befolkning af 38,590,000 personer gifver ett antal af 7,420,000 valberättigade.

För *Storbritannien och Irland* angifvas (1871) följ. siffror: för hela riket ..... 11.4 % valberättigade af folkmängden.
 England—Wales ..... 13.1 » » »
 Skotland ..... 12.3 » » »
 Irland ..... 4.4 » » »

I *Belgien* har steg för steg valmännens antal höjt sig från 1.15 % af folkmängden (år 1840) till 1.78 (år 1850), 2.06 (år 1860), och 2.14 (år 1868). Vid fyllnadsvalet till representantkammaren sistnämnda år visade sig en rätt betydande skilnad de olika provinserna emellan: Antwerpen och Brabant egde vardera 2.5 %, Luxemburg allenast 1.7.

C. Valsättet.

Omedelbart eller medelbart.

I det anförande till statsrådets protokoll, hvarmed dåvarande justitie-statsministern beledsagade framläggandet af förslaget till ny riksdagsordning erkännes otvetydigt det *omedelbara* valsättets företräden i många hänseenden, men derjemte yttras ock en tvekan om dess genomförbarhet i ett land, så glest befolkadt som vårt*).

Erfarenheten af år 1866 jäfvade ej heller detta omdöme. Omedelbara val egde då rum allenast i 6 af landsbygdens 136 valkretsar, och i 12 af de 24 stadsgrupper, som egde rätt, men ej skyldighet, att af detta valsätt sig begagna.

Ett af de mest i ögonen fallande dragen vid de senast avslutade valet är det betydande insteg, det omedelbara valsättet vunnit. Det har legat till grund för 60 val af landsbygdens 138, och användts i icke mindre än 22 af nyss nämnda 24 stadsgrupper.

Det medelbara valsättet qvarstod således allenast i 78 af landsbygdens valkretsar och 2 af städernas. Det var uteslutande herskande i Uppsala, Södermanlands, Elfsborgs, Skaraborgs, Vermlands, Vesterbottens och Norrbottens läns landsbygd (41 valkretsar af nyssnämnde 78), under det å andra sidan valsättet uteslutande varit omedelbart i Gotlands, Hallands, Vestmanlands och Jemtlands län. I de öfriga länen förekomma om hvarandra båda valsätten; det *medelbara* är öfvervägande på landsbygden af Stockholms, Kalmar, Göteborgs och Vesternorrlands län; det *omedelbara* åter i Östergötlands, Jönköpings, Kristianstads, Malmöhus, Örebro och Gefleborgs län.

På kartan visar sig gruppen af valkretsar med *omedelbara* val såsom ett temligen bredt, i sned riktning från syd-vestra Sverige till Dalelven landet genomskärande bälte, med

ett obetydligt afbrott derefter fortlöpande norrut till Jemtlands norra gräns, hvarjemte några få strödda områden förekomma utåt östra och vestra kusterna; (Gotland och Öland, Medelsta härad i Blekinge, Norra Møre och Stranda härad i Kalmar län, Södertörn; Lane, Stångenäs, Tunge, Sotenäs, och Sörbygdens härad i Göteborgs och Bohuslän samt norra Helsinglands domsaga). Nyssnämnda bälten omfatta Malmöhus län med undantag af Torna, Bara, Herrestads och Ljunits härad, Kristianstads län med undantag af Gälds, Albo, Ingelstads och Jerrestads härad, Listers härad af Blekinge län, hela Halland, vestra hälften af Kronobergs län, Jönköpings län utom Östra härad, Östergötlands län med undantag af Kinds, Ydre, Björkekinds, Östkind, Lösings, Bråbo och Memmings härad, Örebro län med undantag af Edsbergs, Grimstens och Hardemo härad, hela Vestmanlands län, Hedemora och Falu domsagor af Kopparbergs län och af Gefleborgs län Ofvansjö, Torsäkers och Årsunda samt Hedesunda och Öster-Fernebo tingslag.

Den norra fortsättningen af bältet omfattar af Kopparbergs län Mora, Sofia Magdalena och Venjans, Orsa, Elfdals samt Särna och Idre tingslag, vidare hela Jemtlands län samt af Vesternorrlands län valkretsarne Säbrå-Boteå-Nora-Gudmundrå och Sollefteå-Ramsle.

Tillsammans ega dessa 60 landsbygdskretsar för omedelbara val en folkmängdssiffra af 1,561,353 d. v. s. 42.7 % af landsbygdens hela folkmängd. — Antalet valberättigade inom samma kretsar uppgår till 88,808, hvilket åter utgör 43 % af landsbygdens hela antal. Jemnheten i ofvannämnda tvenne relativa tal angifver ock tillräckligen tydligt att de med hänsyn till de valberättigades proportionerliga antal ovanligt väl eller ovanligt illa lottade valkretsarne icke uteslutande falla inom endera af grupperna för medelbara eller omedelbara val utan på desamma äro särdeles jemnt fördelade.

*) Bih. till Riksst. Prot. 1862—63. I. Saml. 1, 2. N:o 61 pag. 42 o. f.

D. I valet deltagande.

Hela antalet valmän, som vid denna valperiod utöfvat sin valrätt, utgör enligt tillgängliga uppgifter 45,198 eller 19.1 % af de valberättigade. Af de anmärkingar, som bifogats Tab. Litt. E., liksom ock af en del här nedan intagna upplysningar,

framgår dock att detta tal är ett minimum. I öfrigt visa sig betydande skiljaktigheter såväl mellan landsbygden och städerna, som ock mellan de valkretsar, der omedelbara val och de, inom hvilka medelbara val egt rum.

Af landsbygdens 206,973 valberättigade hafva allenast 33,232 (16.1 %) utöfvat sin valrätt; af städernas 29,147 valmän hafva deremot 11,966 (41.1) i valen deltagit.

Vid de medelbara valen har intresset visat sig betydligt slappare än vid de omedelbara. För riket i dess helhet visa sig följande förhållanden: af de valberättigade deltagit vid omedelbara val 26.7 % (maximum 71.9 %, minimum 4.5); vid medelbara val 11.7 » (» 29.2 » » 4.1); för landsbygden särskildt: vid omedelbara val 22.0 % (» 66.9 » » 4.5); vid medelbara val 11.6 » (» 29.2 » » 4.1); för städerna särskildt: vid omedelbara val 41.6 % (» 71.9 » » 13.0); vid medelbara val 23.6 » (» 26.5 » » 19.7).

Det kan ej förvåna att dessa siffror i allmänhet falla vida under den norm, som skulle kunna anföras från andra länder, der tätare befolkning, större politisk vana och framför allt skarpare utpreglade politiska partigrupperingar förena sig att framkalla verkliga valstrider hvarje gång ett förnyande af representationen förestår. Men å andra sidan vore det otvifvelaktigt förhastadt att utan vidare från förhållandet mellan de valberättigades och de väljandes antal vilja sluta till befolkningens större eller mindre grad af politisk lifaktighet. Säkert är t. ex. att ju vissare valets utgång på förhand kunnat beräknas, desto ringare har deltagandet i valhandlingens varit. För öfrigt var det att förvänta, att i ett land sådant som vårt natur- och lefnadsförhållanden stundom skulle lägga hinder i vägen för ett allmännare utöfvande af de politiska rättigheterna och detta intygas till fullo af de anteckningar, som från skilda trakter understundom funnits bifogade de insända uppgifterna. Så omförmäles t. ex. från några socknar i Roslagen att ett stort antal valberättigade vid valtillfället varit frånvarande för fiskes idkande; från Grundsunds kapellförsamling i Bohuslän att samtliga valberättigade, med ett enda undantag, befunnit sig på sjöresa; från flere kommuner i Jemtland och Dalarne, att den pågående skörden, i förening med valens utlysande till söckendag, vållat det ringa deltagandet i valen o. s. v.

I ett och annat fall uppgifves, att kommunens valmän ej kommit i tillfälle att sin valrätt utöfva af skäl att vederbörande förgätit anmoda kommunalstämmans ordförande om vals utlysande. Så var t. ex. händelsen i Karlstads socken; så ock i Norska Skogsbygd och Gällby samt Redvägsdelen af Börsting af Elfsborgs län; Vestmanlands läns del af Ramsberg; Vestra härads del af Fryele (Jönköpings län), och flerstädes. Men i några fall angifves i oförtydbara ordalag, att det ringa deltagandet alstrats af bristande intresse för saken; så från en kommun, att betydligt större antal än de röstande deltagit i sammankomsten, men ej "velat besvara sig med röstsedlars skrifvande"; så från andra ställen, att, ehuru ett ingalunda obetydligt antal valmän infunnit sig, desse det oaktadt ej "brytt sig om att välja"; i icke så få fall har man åtnöjt sig med att instämma i en grannsockens eller moderförsamlingens elektorval; från Stafnäs i Vermlands län anmärkes, att "sannolikt ej så många röstegande infunnit sig, derest ej efter elektorvalets slut kommunalstämma varit utlyst för utseende af fjerdingmän". Fall sådana som det sistnämnda höra dock,

såvidt af tillgängliga uppgifter kan slutas, till de stora sällsyntheterna.

En närmare granskning af bithörande siffror i den ofvan meddelade Tab. Litt. E. gifver följande resultat:

I. Städerna.

a) Omedelbara val.

Vid tillämpande af de 3 kategorier, som ofvan flere gånger användts, finner man att i de

4 större städerna deltagit	38.2 %	af de valberättigade;
10 medelstora	41.1 %	»
22 valkretsarne af smärre städer...	46.0 %	»

Således än en gång samma omvända förhållande, som i fråga om de valberättigades antal m. m. blifvit anmärkt.

Betraktade efter valkretsindelningen förete städerna följande förhållande:

10—20 % valberättig. deltagit i 2 valkretsar med 2 representanter.			
20—30	»	4	» 9
30—40	»	10	» 11
40—50	»	9	» 21
50—60	»	5	» 5
60—70	»	4	» 4
70—80	»	2	» 2

Mer än halfva antalet valkretsar står i detta hänseende riksmedeltalet (41.6) temligen nära; men allenast i 11 valkretsar af de 36 har mer än hälften af de valberättigade utöfvat sin rätt. Maximum (71.9) — för de nordligaste kuststädernas valkrets — sammanhänger, såsom af Tab. Litt. H synes, med en häftig valstrid, hvilket deremot knappast kan sägas vara fallet med närmast i ordningen kommande siffra (70.0) — för Lund —, der den valde erhöill mer än $\frac{2}{3}$ af samtliga afgifna röster. De valkretsar åter, som lemnat minimalen, — Venersborg-Åmål, Gefle och Landskrona, — förete, enligt hvad ofvan återopade Tab. Litt. H gifver vid handen, bilden af en nästan total frånvaro af all valstrid, samt lemna sålunda ett godt stöd för den ofvan uttalade satsen att ett till sin utgång på förhand bestämdt val nödvändigtvis alstrar ovanlig slapphet i valrättens utöfvande.

Länsvis betraktadt (Stockholms stad räknadt såsom län) förete sig följande mera anmärkningsvärda förhållanden. Lägst stå städerna i Gefleborgs län med 23.6 %; högst de i Norrbottens län med 78.1 %.

I 2 län hafva mellan 20—30 % af de valberättigade deltagit;

6	»	»	30—40	»	»
9	»	»	40—50	»	»
4	»	»	50—60	»	»
2	»	»	60—70	»	»
2	»	»	öfver 70	»	»

16 län stå öfver, 9 under medeltalet.

b) Medelbara val

hafva allenast egt rum i 2 valkretsar; i dem deltagit resp. 19.7 och 26.5 % af de valberättigade.

II. Landsbygden.

Till lättare öfversigt af de siffror, som innehållas i Tab. Litt. E., meddelas af dem här nedan ett länsammandrag.

	län	Vid omedelbara val.		Vid medelbara val.		Öfver hufvud i länet.		
		Länet i dess helhet.	Särskilda valkretsar.		Länet i dess helhet.		Särskilda valkretsar.	
			max.	min.			max.	min.
Stockholms	län	31.7	31.7	—	15.3	24.4	8.4	17.7
Uppsala	"	—	—	—	14.9	21.7	11.1	14.9
Södermanlands	"	—	—	—	21.7	29.2	14.9	21.7
Östergötlands	"	29.6	44.0	11.9	16.9	18.6	15.9	25.5
Jönköpings	"	26.6	46.1	16.9	14.1	14.1	—	25.2
Kronobergs	"	15.7	22.0	10.2	10.6	15.7	7.6	12.9
Kalmar	"	17.9	19.6	17.2	10.8	20.3	7.5	13.1
Gotlands	"	21.6	25.3	17.2	—	—	—	21.6
Blekinge	"	29.2	30.8	28.3	7.2	8.3	6.3	18.7
Kristianstads	"	25.2	36.4	18.3	13.7	17.3	11.2	20.9
Malmöhus	"	25.4	66.9	14.5	15.9	16.9	15.2	23.2
Hallands	"	20.0	32.5	9.2	—	—	—	20.0
Göteborgs och Bohus	"	15.1	19.6	9.9	12.3	20.3	4.3	12.9
Elfsborgs	"	—	—	—	11.1	23.4	7.0	11.1
Skaraborgs	"	—	—	—	15.2	22.4	9.4	15.2
Värmlands	"	—	—	—	8.5	11.0	5.0	8.5
Örebro	"	21.6	26.7	17.7	10.3	10.3	—	19.8
Vestmanlands	"	20.0	22.5	13.5	—	—	—	20.0
Kopparbergs	"	13.6	24.3	4.5	6.3	8.3	4.8	10.0
Gefleborgs	"	13.5	14.3	11.7	9.1	11.1	6.6	11.2
Vesternorrlands	"	19.0	23.0	13.2	11.2	16.9	6.4	13.8
Jemtlands	"	20.0	33.4	9.4	—	—	—	20.0
Vesterbottens	"	—	—	—	6.7	7.6	4.1	6.7
Norrbottnens	"	—	—	—	—	6.5	5.1	5.6
Summa		22.0	60.9	4.5	11.6	29.2	4.1	16.1

Det torde förtjena uppmärksamhet att de lägsta siffrorna (af under 6 %) samtliga tillhöra de norra länen, der de stora afstånden mer än annorstädes uppställt hinder för valrättens utfölvande.

Vid de medelbara valen deltago

under 10 % af de valberättigade i 33 valkretsar.

10—20 " " 36 "

20—30 " " 9 "

78 valkretsar.

Vid de omedelbara åter

under 10 % ..... i allenast 4 valkretsar.

10—20 ..... 23 "

20—30 ..... 19 "

30—40 ..... 11 "

40—50 ..... 2 "

60—70 ..... 1 "

60 valkretsar.

Dessa siffror äro förträffligt egnade att klart ådagalägga den stora skillnaden vid de olika valsätten.

E. Elektorsvalen.

Den yrkesfördelning, som i nedanstående Tab. Litt. G. finnes utförd i fråga om de utsedde elektorerne, torde ej behöfva någon kommentar.

Deremot anser sig Statistiska Central-Byrån böra påpeka en och annan oegentlighet, som, enligt hvad de insända valuppgifterna gifva vid handen, egt rum vid elektorsvalen.

Tab. Litt. G.

Elektorernes yrke.

Län.	Valkretsar som begagnat det medelbara valsättet.	Antal elektorer.	Bönder.	Godsägare (Sessionsäster).	Öfvilje Embets- och Tjenstemän.	Prester.	Kyrkoherjening, Skollärare.	Handverkare, Ingenjörer, Byggnadsare.	Arrendatorer, Förvaltare, Bokhållare, Inspektörer.	Handlande, Gåstgivare.	Rabikörer, Mjölare.	Militärer.	Sjökaptener.	Öfrige.
I. Landsbygden.														
Stockholms	Norra Roslags domsaga	37	19	3	2	3	1	7	—	—	—	—	—	2
	Mellersta " "	27	17	6	2	—	—	—	—	1	—	—	—	1
	Södra " "	36	7	18	2	2	—	4	—	—	1	2	—	—
	Stöckholms läns vestra " "	32	8	17	1	—	1	4	—	1	—	—	—	—
Uppsala	Uppsala läns norra " I	25	15	2	—	1	—	4	1	1	1	—	—	—
	" " " II	25	13	4	2	3	—	1	—	2	—	—	—	—
	" " södra " "	35	17	11	—	—	—	6	—	1	—	—	—	—
	" " mellersta " "	42	19	8	2	—	—	7	—	—	—	6	—	—
Södermanlands	Kungälvmet " I	51	9	15	4	3	1	8	—	3	—	5	1	2
	" " " II	53	29	9	—	4	1	4	—	3	—	2	—	1
	Lifgedingets " I	31	20	6	—	3	—	1	—	—	1	—	—	—
	" " " II	32	14	11	—	—	—	5	—	1	—	—	—	1
Östergötlands	Kinda-Ydre " "	39	26	5	1	4	—	1	—	2	—	—	—	—
	Björkekinds m. fl. " "	35	12	13	2	3	2	3	—	—	—	—	—	—
Jönköpings	Östra härads " "	32	22	4	—	—	1	—	1	—	—	2	—	2
Kronobergs	Uppvidinge härad	29	21	2	3	1	—	—	—	—	—	2	—	—
	Konga " "	38	23	3	—	1	1	2	—	2	—	1	—	—
	Norrvidinge-Kinnevalds domsaga	40	30	4	1	1	—	2	—	—	1	1	—	—

Från Elfsborgs län omförmäles, att i 2 särskilda fall en och samma person valts till elektor för 2:ne skilda kommuner (Åsarp och Smula af Redvägs härad, samt Tärby och Varnum

i Ås härad). Då samma befogenhet fordras för elektorsskap som för valrätt — således ock att vara inom kommunen bosatt (= mantalsskrifven) — och då ytterligare vid valet ingen

Fortsättning af Tab. Litt. G.

Län.	Valkretsar som begagnat det medelbara valsättet.	Antal elektor.	Bönder.	Godsegare (Possessionärer).	Civile Embets- och Tjenstemän.	Prester.	Kyrkoherjings, Skollärare.	Förvaltare, Bokhållare, Inspektorer.	Arendatorer.	Byggnadsare.	Handverkare Ingeniörer.	Handlande, Gastgivare.	Fabrikörer, Mjölare.	Militärer.	Sjökaptenar.	Öfrige.
Kalmar	Norra Tjusts härad	28	12	11	1	1	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—
	Södra " "	25	14	8	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
	Aspelands-Handbörds domsaga	39	24	8	3	1	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—
	Sevede-Tunaläns "	35	25	6	—	—	2	—	—	—	—	1	—	1	—	—
	Södra Möre " I	25	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" " II	26	18	3	1	2	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	
Blekinge	Bräkne härads "	24	16	3	1	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	1
	Östra " "	30	24	5	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Kristianstads	Ingelstads-Jerrestada "	53	44	1	—	3	—	4	—	—	1	—	—	—	—	—
	Gärds-Albo "	50	40	1	—	—	1	6	—	—	2	—	—	—	—	—
Malmöhus	Bara härad	25	14	1	—	—	—	9	—	—	1	—	—	—	—	—
	Torna "	37	12	—	—	1	—	21	—	—	1	1	1	—	—	—
Göteborgs	Herrestads-Ljunits domsaga	27	12	2	1	2	—	9	—	—	1	—	—	—	—	—
	Hisinga-Askims m. m. "	38	18	3	5	3	1	2	2	—	—	3	—	1	—	
	Inlands "	42	26	6	—	2	1	1	—	—	4	—	2	—	—	
	Orusts-Tjörns "	33	21	—	4	2	—	—	—	—	5	—	—	—	1	—
Elfsborgs	Norrvikens "	39	27	2	3	—	1	1	—	—	3	—	2	—	—	—
	Marks härad	46	32	2	—	—	2	3	—	—	3	4	—	—	—	—
	Vedens-Bollebygds "	19	15	1	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—
	Väne-Flundre-Bjerke "	36	16	7	3	—	—	5	—	—	—	3	2	—	—	—
	Kinds "	41	26	6	—	—	2	1	—	—	4	2	—	—	—	—
	Redvägs "	20	13	5	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kullings-Ale-Vätile "	49	34	8	1	1	3	—	1	—	—	—	—	—	—	1
	Ås-Gäsene "	42	29	4	1	—	1	—	—	—	—	6	—	1	—	—
	Sundals "	23	12	3	2	2	—	1	1	1	1	—	—	1	—	—
	Valbo-Nordals "	33	29	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Skaraborgs	Vedbo-Tösbo "	39	21	3	2	3	2	3	—	—	3	—	2	—	—	—
	Åse m. fl. domsaga	55	38	3	1	3	1	1	1	1	3	—	4	—	—	—
	Källands m. fl. "	58	38	10	3	—	—	4	—	—	1	—	2	—	—	—
	Skånings m. fl. "	42	28	8	—	—	—	2	1	—	—	—	3	—	—	—
	Kåkinda m. fl. "	52	23	20	1	—	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—
	Vartofta m. fl. "	54	31	12	1	3	1	2	—	—	2	—	2	—	—	—
	Norra Vadsbo "	38	26	3	2	2	—	4	—	—	—	—	1	—	—	—
Vernlands	Södra Vadsbo "	46	23	9	—	2	—	5	—	—	5	—	2	—	—	—
	Väse-Visnum-Ölme härad	29	20	3	—	—	1	2	—	—	1	—	2	—	—	—
	Fernebo "	23	4	7	1	1	—	7	1	—	—	—	—	—	—	2
	Mellan-Sysselets domsaga	39	32	3	—	—	—	2	—	—	1	—	1	—	—	—
	Gillbergs-Näs härad	40	24	9	1	—	2	1	—	—	—	—	2	—	—	1
	Nordmarks "	29	23	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3
	Fryksdals öfre tingalag	18	9	3	—	—	—	1	—	—	5	—	—	—	—	—
	" nedre "	30	18	5	3	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—
	Jösse domsaga	41	29	4	2	2	1	—	—	—	2	1	—	—	—	—
	Elfdals-Nyeds "	40	26	4	3	1	2	1	—	—	2	—	1	—	—	—
Örebro	Edsbergs m. fl. "	29	13	3	1	3	1	5	—	—	1	—	2	—	—	—
	Kopparbergs	Leksands m. fl. tingalag	38	26	—	1	1	2	2	—	—	3	—	2	—	1
Grangärde m. fl. "		25	14	3	1	—	—	3	—	—	2	—	1	—	1	
Malunga m. fl. "		29	19	—	—	1	—	4	—	—	4	1	—	—	—	—

eger mer än en röst, äro dessa val påtagligen ej i laga ordning tillkomna*). En möjlighet är att valförrättarne fäst uppmärksamhet vid förhållandet; men fullt säkert framgår detta ej af de hit insända uppgifterna.

Ett annat ganska ofta förekommande fall har varit, att större eller mindre antal elektorer utvalts än det, en kommun lagligen varit berättigad att utse.

Att val af ett mindre antal elektorer än det lagliga, om också ej med god ordning öfverensstämmande, dock ej utgör laga skäl till riksdagsmannavalets upphäfvande, torde väl få antagas såsom gifvet**). Deremot torde väl kunna sättas i fråga, huruvida ej utväljandet af en elektor mer kan bilda tillräcklig grund för en dylik åtgärd.

Det torde ej vara ur vägen att här sammanställa de fall, som i fråga om nyssnämnda art af oegentligheter antecknats från senast förflutna valperiod.

En elektor mindre än lagliga antalet har utsetts i följande 47 kommuner:

Stockholms län: Blidö, Djurö, Össeby-Garn.

Uppsala län: Elfkarleby.

Östergötlands län: Qvillinge.

Jönköpings län: Näfvelsjö.

*) Jfr Naumann, Svensk Statsförfattningsrätt III. pag. 562, 569, 574 C, 575 F.

**) Jfr Naumann l. c. pag. 575 G samt Tidskrift 1867, pag. 56 o. f.

Kronobergs län: Lenhofda, Vexjö landsförsamling, Ljuder, Hofmantorp.

Kristianstads län: Simris.

Malmöhus län: Genarp, Bara, Burlöf, Nefvishög, Veberöd.

Göteborgs och Bohus län: Öckerö, Romelanda, Stala.

Elfsborgs län: Istorp, Håksvik, Frölunda, Holtsljunga, Sexdräga, Starrkärr, Östad, Bergjum, Fölene-Eggvena, Hol.

Skaraborgs län: Malma, Levene, Långjum-Vessby, Hjerpås, Jung, Vånga, Qvånum, Gökhem, Tived, Beateberg, Fröjered.

Vermlands län: Grum, Glafva, Sillerud, Arvika, Gustaf Adolfs kapell.

Gefleborgs län: Hanebo.

Vesternorrlands län: Indal.

En elektor utöfver laga antalet har utsetts i följande 12 kommuner:

Östergötlands län: Tåby.

Kronobergs län: Linneryd, Nöbbele, Almundsryd.

Kalmar län: Kristdala.

Malmöhus län: Lunds landsförsamling.

Göteborgs och Bohus län: Örgryte.

Elfsborgs län: Frisla, Skepplanda.

Skaraborgs län: Råda.

Vermlands län: Östmark.

Gefleborgs län: Segersta.

F. Valens utfall.

Tab. Litt. H. Tabellen Litt. H angifver sammansättningen af Andra Kammaren samt redogör för de valdes yrke, ålder, röstetal

o. dyl. En öfversigt af yrkesfördelningen bland Kammarens ledamöter följer å nästa sida.

Fortsättning af Tab. Litt. G.

Län.	Valkretsar som begagnat det medelbara valsättet.	Antal elektorer.	Hönder.	Godsegare (Possessionärer).	Civile Embets- och Pensionär.	Prest.	Kyrkobefväring. Skollärare.	Körvaltare, Bokhållare, Inspektörer.	Arendatorer.	Byggnästare.	Handverkare, Ingenjörer, Byggnästare.	Handlande, Gästgäfvare.	Handlaren, Mjölare.	Fabrikörer, Mjölare.	Militärer.	Sjökaptenar.	Öfrige.
Gefleborgs	Ugglebo m. fl. "	19	11	1	—	1	1	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—
	Vestra Helsinglands domsaga	23	22	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
	Södra " "	39	34	—	—	1	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Vesternorrlands	Torp, Tuna m. fl. tingslag	26	19	—	—	1	1	—	—	—	—	3	2	—	—	—	—
	Selånger m. fl. "	27	19	—	1	3	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Vesterbottens	Norra Ångermanlands domsaga	43	33	—	2	1	—	3	—	—	—	3	1	—	—	—	—
	Umeå tingslag	19	16	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
	Nordmalings "	15	9	—	—	2	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Norrbottens	Vesterbottens norra domsaga	25	20	—	1	—	1	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—
	" mellersta "	20	10	—	1	3	1	—	—	—	—	3	1	—	1	—	—
	Öfver-Luleå m. fl. tingslag	17	13	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—
	Piteå-Råneå "	22	12	—	5	1	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—
	Norrbottens norra domsaga	30	12	1	6	2	1	1	—	—	—	6	—	—	1	—	—
	Summa för 78 val på landsbygden	2,643	1,619	352	91	90	46	197	19	129	26	61	3	19			
	II. Städerna.																
	Lidköping-Falköping-Hjo	16	—	—	8	—	1	—	—	—	—	6	1	—	—	—	—
	Kristinehamn-Askersund-Nora-Linde	17	—	—	6	—	1	—	—	—	—	7	2	—	—	—	1
	Summa för 2 val i städerna	33	—	—	14	—	2	—	—	—	—	13	3	—	—	—	1
	Summa för hela riket	2,676	1,619	352	105	90	48	197	10	142	29	61	3	20			

	Civile embe- män, Sakförare.	Militärer.	Prester.	Professorer, Lärare.	Läkare, Apo- tekarer.	Boktryckare, Litteratörer, Folkskollärare.	Kyrkobesjöring, Landbrukare.	Possessionärer, Landbrukare.	Bönder.	Arrendatorer.	Inspektörer, Bruksägare.	Sjöverksägare.	Fabriksegare.	Handlande.
Stockholms stad	5	3	1	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—
Stockholms län	1	—	—	—	—	—	3	1	—	1	—	—	—	—
Uppsala	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Södermanlands	1	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—
Östergötlands	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	3	—	—
Jönköpings	1	—	—	—	—	—	—	5	—	1	—	—	—	—
Kronobergs	—	—	—	1	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—
Kalmar	—	—	—	1	—	—	—	1	—	7	—	—	—	1
Gotlands	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Blekinge	1	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—
Kristianstads	1	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—
Malmöhus	2	—	—	1	—	—	1	10	—	—	—	—	—	3
Hallands	—	—	—	—	1	—	—	1	—	4	—	—	—	—
Göteborgs o. Bohus	1	1	1	1	1	1	1	4	—	4	—	—	—	2
Elfsborgs	2	—	—	—	—	—	4	6	—	—	—	—	—	—
Skaraborgs	2	—	—	—	—	—	2	5	—	—	—	—	—	—
Värmlands	1	—	—	—	—	1	—	5	1	2	—	—	—	1
Örebro	1	—	—	—	—	—	1	3	—	1	—	—	—	—
Vestmanlands	2	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs	1	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	2
Gefleborgs	2	—	—	—	—	—	—	4	—	1	—	—	—	—
Vesternorrlands	1	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	1	—	1
Jemtlands	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—
Vesterbottens	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Summa	27	7	4	6	3	3	3	19	96	5	3	3	4	11
%	14	3	2	3	5	5	5	10	49	3	4	4	2	5

Det torde knappast vara behöfligt att erinra om de svårigheter, som möta vid hvarje dylik gruppering af en representativ församling och hvarom redan vid tal om Första Kammaren yttrades några ord. Svårigheterna hafva ingalunda varit mindre i fråga om den Andra och särskildt hafva de sväfvande uttrycken "jordegare", "landtbrukare", o. s. v. vållat mycken tvekan, huruvida den på så sätt betecknade bort hänföras till de större eller mindre jordbrukarnes tal, d. v. s. upptagas såsom "possessionat", "godsegare" eller såsom "hemmansegare", "bonde".

En blick samtidigt på de valdes samhällsställning och antalet valberättigade inom valkretsarne visar, särskildt i fråga om ytterligheterna ur sistnämnde synpunkt, — kretsarne med under 4 % eller med öfver 7 % valberättigade — följande ganska märkliga förhållanden:

af de 5 valkretsar, som ega under 3 % valberättigade hafva 4, och
 » 23 » » 4 % » » 12; men
 » 59 » » 5—7 % » » 13, och
 » 31 » » 7—10 % » allenast 6
 sändt representanter, som ej tillhöra de mindre jordbrukarnes antal.

Ledamöternes gruppering efter lefnadsåren gifver följande resultat:

I en ålder af 65—70 år (födde 1803—1807) voro.....	5.
60—65 » (» 1808—1812) »	9.
55—60 » (» 1813—1817) »	33.
50—55 » (» 1818—1822) »	41.
45—50 » (» 1823—1827) »	52.
40—45 » (» 1828—1832) »	22.
35—40 » (» 1833—1837) »	26.
30—35 » (» 1838—1842) »	5.
25—30 » (» 1843—1847) »	1.

194.

Nära nog halfva antalet (48 %) befinner sig i åldersgruppen 45—55 år.

Omedelbara val i städerna.

	Antal valde, som af de afgifna rösterna erhållit %						
	30—40.	40—50.	50—60.	60—70.	70—80.	80—90.	öfver 90.
Stockholm	—	—	1	2	3	4	3
Göteborg	1	2	—	1	1	—	—
Malmö	—	—	1	—	1	—	—
Norrköping	—	1	—	—	—	—	1
Summa	1	3	2	3	5	4	4
Uppsala	—	—	—	1	—	—	—
Linköping	—	—	—	1	—	—	—
Jönköping	—	—	—	—	—	1	—
Kalmar	—	1	—	—	—	—	—
Visby	—	—	—	1	—	—	—
Karlskrona	1	—	—	—	—	—	—
Lund	—	—	—	1	—	—	—
Landskrona	—	—	—	—	—	1	—
Örebro	—	—	1	—	—	—	—
Gefle	—	—	—	—	—	—	1
Summa	1	1	1	4	—	2	1
De smärre städerna	1	1	12	2	3	2	1
Summa för alla städer	3	5	15	9	8	8	6

Omedelbara val på landsbygden.

	Antal valkretsar, inom hvilka den valde erhållit af samtliga afgifna röster %							
	20—30.	30—40.	40—50.	50—60.	60—70.	70—80.	80—90.	öfver 90.
Stockholms län	—	—	—	1	2	—	—	—
Östergötlands	—	1	1	2	2	—	—	—
Jönköpings	1	1	1	2	—	—	—	—
Kronobergs	—	—	1	—	1	—	1	—
Kalmar	—	—	2	—	—	—	—	—
Gotlands	1	—	—	1	—	—	—	—
Blekinge	—	1	—	—	—	—	—	—
Kristianstads	—	—	1	1	1	1	1	—
Malmöhus	—	1	—	3	1	2	1	—
Hallands	1	1	2	—	1	—	—	—
Göteborgs o. Bohus	—	1	—	—	—	1	—	—
Örebro	—	1	2	—	—	1	—	1
Vestmanlands	—	2	—	—	1	—	—	1
Kopparbergs	—	—	1	1	—	—	1	—
Gefleborgs	—	1	—	—	—	1	—	—
Vesternorrlands	—	—	1	—	1	—	—	—
Jemtlands	—	—	—	1	—	2	—	—
Summa	3	10	13	12	8	8	4	2

Vid medelbara val å landsbygden.

	Antal valde, som af samtliga Elektorernes röster erhållit %							
	20—30.	30—40.	40—50.	50—60.	60—70.	70—80.	80—90.	öfver 90.
Stockholms län	—	1	—	3	—	—	—	—
Uppsala	—	—	1	1	2	—	—	—
Södermanlands	—	—	—	3	1	—	—	—
Östergötlands	—	—	—	1	1	—	—	—
Jönköpings	—	—	—	—	—	—	1	—
Kronobergs	—	—	1	1	—	1	—	—
Kalmar	—	2	2	1	—	—	—	1
Blekinge	—	—	—	1	1	—	—	—
Kristianstads	—	—	—	—	—	—	1	1
Malmöhus	—	—	—	—	—	—	1	2
Göteborgs o. Bohus	—	1	—	2	1	—	—	1
Elfsborgs	—	—	—	5	2	2	1	1
Skaraborgs	1	—	1	—	2	2	—	—
Värmlands	—	—	1	5	2	1	—	—
Örebro	—	—	1	—	—	—	—	—
Kopparbergs	—	—	—	2	—	1	—	—
Gefleborgs	—	1	1	—	—	—	1	—
Vesternorrlands	—	—	—	—	2	—	—	1
Vesterbottens	—	—	—	—	—	—	—	2
Norrbottnens	—	—	1	—	—	—	—	—
Summa	1	5	9	25	15	10	4	9

) deraf 1 enhälligt.

Ur de siffror, som angifva det röstetal, hvarmed den valde blifvit utsedd, och det, som som tillfallit hans närmaste man, äfvensom antalet af kasserade röster kunna härledas de upplysningar, som finnas sammanställda i förestående tabeller, hvilka särskildt för städerna och särskildt för landsbygden medelbara och omedelbara val angifva de förda valstridernas större eller mindre häftighet.

Det visar sig af dessa tabeller att vid omedelbara val i de större städerna 82 % af de valde erhållit *absolut pluralitet*, hvilken i de medelstora tillfallit 80 %, och i de smärre städerna 91 % af de valde. För samtliga städerna framkommer medeltalet 85 %. Vid de omedelbara valen på landsbygden har absolut pluralitet vunnits af 57 % af de valde, vid de medelbara af 81 %.

Vidstående tabell afser att ur motsatt synpunkt framhålla samma fakta samt att ådagalägga det större eller mindre slöseri med röster, som egt rum. Naturligtvis äro företrädesvis de omedelbara valen egnade att ur denne synpunkt behandlas.

Omedelbara val på landsbygden.

	Antal valkretsar, der den valdes »närmaste man» erhållit i % af den valdes röster			I öfrigt splittade röster.		Kasserade röster.		
	-25.	25-50.	50-75.	75-	Antal.	% af afgifna.	Antal.	% af afgifna.
Stockholms län...	—	—	—	1	2	0.8	7	3
Östergötlands »...	1	1	3	—	12	0.7	297	18
Jönköpings »...	—	2	3	—	88	3.0	660	23
Kronobergs »...	2	—	1	—	5	0.7	153	23
Kalmar »...	—	—	1	1	13	2.0	199	30
Gotlands »...	1	—	—	1	103	12.0	279	33
Blekinge »...	—	1	—	1	1	0.1	204	28
Kristianstads »...	1	2	2	—	27	1.0	205	11
Malnöhuss »...	2	4	2	—	24	0.8	317	11
Hallands »...	1	1	1	2	144	9.0	466	30
Göteborgs o. Bohus »...	1	—	—	1	32	10.0	48	14
Örebro »...	2	—	2	1	6	0.5	231	20
Vestmanlands »...	2	—	1	1	15	2.0	159	17
Kopparbergs »...	1	1	1	—	37	5.0	93	13
Gefleborgs »...	1	—	—	1	30	6.0	123	24
Vesternorrlands »...	—	1	1	—	3	0.5	100	17
Jemtlands »...	2	—	—	1	10	0.9	88	8
Summa	17	13	18	12	552	2.8	3,629	19

Tab. Litt. H.

Valens utgång.

Län.	Valkretsar.	I valet deltagande		Den valdes			Antal röster,			Valt öfverlagadt.	Anmärkningar.
		vid o-medelbara val.	vid medelbara val.	n a m n.	y r k e.	fö-delse-år.	som tillföllö den valde.	som närmaste man.	som kasserades.		
Stockholms	Stockholms stad.....	3,398	—	Axel Adlersparre.*	Kommandör.	1812	3,279	1,530	27	ja ¹⁾	1) Besvären underkända i båda instanserna.
			—	Frik. Alfred Henrik Edvard Fock.*	Byråchef.	1818	3,215	—	—	—	
			—	Sven Adolf Hedin, Fil. Kand.*	Litteratör.	1834	3,056	—	—	—	
			—	Moritz Rubenson, Fil. D.	Sekr.hosStadsfullm.	1834	3,051	—	—	—	
			—	Richard Theodor Carlén*	Häradshöfding.	1821	2,967	—	—	—	
			—	Johan Sjöberg.*	Kommerseråd.	1816	2,965	—	—	—	
			—	Frik. Johan August Gripenstedt.*	f. d. Statsråd.	1813	2,903	—	—	—	
			—	Carl Fredrik Lundström.	Fabrikör.	1823	2,481	—	—	—	
			—	Gustaf Nyblæus.	Öfverste.	1816	2,450	—	—	—	
			—	Johan Wilhelm Elis Walldén.*	Boktryckare.	1836	2,421	—	—	—	
			—	Grefve Carl Magnus Ludv. Björnstjerna.	Generalmajor.	1817	2,349	—	—	—	
			—	Per Axel Bergström, Fil. D. (*)	Statsråd.	1823	2,294	—	—	—	
			—	Albert Wilhelm Staaf, Fil. D.	Kyrkoherde.	1821	1,840	—	—	—	
	Norra Roslags domsaga.....	—	37	Per Persson i Barkö.*	Hemmansegare.	1818	21	9	—	—	
	Mellersta " ".....	—	26	Carl Fredrik Gustaf Silfverstolpe.	f. d. Kamrerare, Godsegare.	1815	14	12	—	2)	2) Ett föregående val upphäfdt. Samma person valdes då med 12 röster af 26.
	Södra " ".....	—	34	Frik. Johan Gustaf Nils Samuel Åkerhjälm.*	f. d. Legationssekr., Godsegare.	1833	13	9	—	ja ³⁾	3) Besvären underkända i båda instanserna.
	Stockholms läns vestra domsaga.....	—	29	Laurentius Öhlin.*	f. d. Exped.-kronofogde, Landtbr.	1811	17	11	—	ja ⁴⁾	4) Klagomålen ogillade af Kungl. M:ts Befallningshafvande.
	Södertörns " ".....	259	—	Frik. Anders Cederström d. y., Fil. D.	Arrendator.	1834	141	109	2	—	
	Stockholms läns städer.....	122	—	Fredrik Georg Isberg.*	Häradshöfding.	1813	68	30	—	ja ⁵⁾	5) Besvären underkända i båda instanserna.
Uppsala	Uppsala läns norra domsaga I.....	—	23	Per Hübinette i Gryttby.	Hemmansegare.	1835	14	8	—	—	
	" " " " II.....	—	24	Gustaf Bolin i Gökaby.	Hemmansegare.	1815	12	9	—	—	
	" " mellersta ".....	—	41	Carl Edvard Casparsson. (*)	Godsegare, Löjtn. i armén.	1827	20	18	—	—	6) Besvären underkända i båda instanserna.
	" " södra ".....	—	32	Johan Fredrik Fredriksson i Eklunda.*	Hemmansegare.	1816	21	9	—	—	
Södermanlands	Uppsala.....	291	—	Fredrik Georg Afzelins, Fil. D.	Akademiadjunkt.	1812	183	99	2	—	
	Kungadömet's domsaga I.....	—	49	Frik. Carl Johan Georg af Schmidt.*	Öfverste.	1813	25	23	—	—	
	" " II.....	—	52	Lars Ersson i Vik.*	Hemmansegare.	1818	31	21	—	—	
	Lifgedingets " I.....	—	31	Anders Petter Andersson i Helgesta.*	Hemmansegare.	1824	20	10	—	—	

Anm. * utmärker att den valde förut under nu gällande representationsskick utöfvat riksdagsmannakallet; (*) att han gjort det inom Första Kammaren eller för annan valkrets.

38 val, deraf 28 af landsbygdens, hafva öfverklagats; d. v. s. 20 % af *samliga* valen, 26 % af stadsvalet, 20 % af landsbygdens.

Af de 28 landsbygdsvalet upphäffdes följande 5: Mellersta Roslags, Luggude södra, Sundals, Kåkind-Gudhems samt Var-tofta-Frökinds; Roslagsvalet af Kungl. Maj:t sedan klagomålen

Fortsättning af Tab. Litt. H.

Län.	Valkretsar.	I valet deltagande		Den valdes			Antal röster,			Valet öfverklagadt.	Anmärkingar.
		vid o-medelbara val.	vid medelbara val.	n a m n.	y r k e	fö-delse-år.	den valde.	när-maste man.	som tillfölloden valde.		
Södermanlands	Litgedingets domsaga II	—	32	Carl Erik Ersson i Sursaa.	Hemmansegare.	1827	18	13	—	—	
	Nyköping, Torshälla, Mariefred, Trosa	142	—	Adolf Ferdinand Helander.*	Förste Landtmät.	1820	83	34	—	—	
	Eskilstuna—Strengnäs	130	—	Jakob Wedberg.*	Handlande	1827	65	64	1	ja ¹⁾	1) Besvären underkända i båda instanserna.
Östergötlands	Kinda och Ydre domsaga	—	38	Johan Axel Åstrand.*	v. Häradsh., Gods-egare.	1828	24	11	—	—	
	Björkekinds m. fl. domsaga	—	35	Isak Asklöf.	f.d. Fabrikör, Landtbrukare.	1817	20	12	1	—	
	Lysings och Göstrings	128	—	Peter Karl Andersson i Vistena.*	Hemmansegare.	1807	79	9	4	—	
	Åkerbo m. fl.	201	—	Magnus Huss, Fil. o. M. D.	Generaldirektör, Godsegare.	1807	67	58	—	—	
	Vifolka m. fl.	315	—	Carl Anders Larsson i Maspelösa.*	Hemmansegare.	1819	177	106	4	—	
	Risinge m. fl.	347	—	Frik. Otto Lagerfelt.	Godsegare. f.d. Löjtnant.	1825	194	115	1	—	
	Aska m. fl.	392	—	Jonas Andersson i Häckenäs.*	Hemmansegare.	1810	251	86	—	—	
	Hammarkinds m. fl.	298	—	Andreas Törnfeldt.*	Komminister.	1803	145	85	3	—	2) Besvären ogillade af K. M:s Befhde. Fullföljda, men ogillade af K. M:t.
	Linköping	179	—	Lars Johan Lönnberg.*	Rådman.	1816	125	41	—	—	
	Norrköping	290	—	Johan Henning Schultz. Jöran Reinhold Sääf.*	Fabrikör. Fabrikör.	1828 1819	261 143	139	4	ja ²⁾	3) Deraf 22 på grund af för sent inkommet valprotokoll.
Jönköpings	Vadstena m. fl.	158	—	Johan Gustaf Granlund.*	Fabrikör.	1822	139	9	1	—	
	Vestra härads domsaga	742	—	Anders Johansson i Fägerhult.*	Hemmansegare.	1826	339	248	3) 24	—	4) Upphäfdt af Kgl. Maj:ts Befhde; men stadfäst af Kungl. Maj:t.
	Östra " "	—	27	Samuel Jonsson i Hvetlanda.*	Hemmansegare.	1820	22	4	—	—	
	Östbo " "	605	—	A. W. Wigardt.*	Orgelnist o. Bruksinspektör.	1819	312	198	8	ja ⁴⁾	5) Stadfäst af Kgl. Maj:ts Befhde.
	Vestbo " "	477	—	Carl Johan Kjellman.*	Fabrikör, Hemmansegare.	1812	184	129	2	ja ⁵⁾	6) Deraf 9 röster (Ljungarum) afgifna vid öppen omröstning.
	Tveta, Vista o. Mo "	680	—	Johannes Andersson i Ryssby.*	Hemmansegare.	1823	401	145	6) 21	—	7) Stadfäst af Kgl. Maj:ts Befhde.
	Norra och Södra Vedbo	329	—	Johan Erickzon.*	Hemmansegare.	1816	87	42	33	—	8) Valet upphäfdt af Kgl. Maj:ts Befhde, som förklarade medtäflaren rätteligen vald. Besvär öfver detta utslag, fullföljda hos K. M:t, ledde till första valets fastställelse.
Kronobergs	Jönköping	233	—	Claes Wilhelm Carlson.	Landsskreterare.	1815	194	14	—	—	
	Uppvidinge härad	—	28	Jonas Jonasson i Rassebygd.*	Nämndeman, Hemmansegare.	1821	22	3	1	—	
	Konga " "	—	38	Johannes Magnusson Englander.*	Hemmansegare, f.d. Handlande.	1818	16	9	—	ja ⁷⁾	9) Besvären ogillade i begge instanserna.
	Kinnevalds m. fl. "	—	38	Johan Sandstedt i Ekuaholm.	Säteriegare, f. d. Nämndeman.	1831	20	11	1	—	
	Allbo " "	282	—	Carl Magni i Hunna.*	Hemmansegare, Nämndeman.	1827	179	23	2	—	
Kalmar	Sunnerbo domsagas östra valkrets	250	—	Carl Isak Bengtsson i Össlöf.*	Hemmansegare.	1832	112	68	3	—	
	" " vestra "	141	—	Jöns Persson i Kråkeryd.*	Hemmansegare.	1825	120	13	—	—	
	Vexjö m. fl.	226	—	Abraham Rundbäck.*	Lektor.	1827	147	70	—	—	
	Norra Tjusts härad	—	28	Jonas Petter Nilsson i Kägglå.	Hemmansegare.	1829	11	9	—	ja ⁸⁾	10) Elektors-fullmagterna fr. Thorsås och Gullabo kasserades; de förra emedan valet skett på kommunalstämma.
	Södra " "	—	25	Emil Keij.*	Godsegare.	1822	24	1	—	—	
	Aspelands och Handbörds domsaga	—	32	Peter Magnus Gunnarsson i Björkmossa.*	Hemmansegare.	1828	14	11	—	ja ⁹⁾	de senare emedan man enhälligt valt 4, men endast egt rätt att utse 3.
	Sevede och Tunälans "	—	34	Lars Johan Svensson i Baggetorp.	Hemmansegare.	1823	15	6	2	—	
	Norra Möre och Stranda "	234	—	Gustaf Jonsson i Skeppnetorp.*	Hemmansegare.	1822	97	68	3	—	
Kalmar	Södra Möre domsaga I	—	25	Jonas Jonasson i Gullaboås.*	Hemmansegare.	1817	14	—	10) 11	—	
	" " II	—	26	Nils Petersson i Runtorp.	Hemmansegare.	1828	10	—	11) 10	12) 3	
	Ölands domsaga	433	—	Anders Peter Danielsson i Dystad.	Hemmansegare.	1840	163	127	10	—	11) Lottning.
	Kalmar	144	—	Henrik Ragnar Törneblad.	Rektor.	1833	66	55	—	—	12) Fullmagter. Val på kommunalstämma.
	Vestervik och Oskarshamn	213	—	Gustaf Carl Mæchel.	v. Konsul, Handl.	1826	110	97	1	—	

Andra Kammaren. Öfverklagade val.

först blifvit af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande underkända, Luggudevalet i båda instanserna, de återstående af Kungl.

Maj:ts Befallningshafvande. I 10 fall hafva de anförda klagomålen underkänts af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande och de

Fortsättning af Tab. Litt. H.

Län.	Valkretsar.	I valet deltagande		Den valdes			Antal röster,			Valet öfverklagadt.	Anmärkingar.
		vid omedelbara val.	vid medelbara val.	n a m n.	y r k e.	fö-delse-år.	som tillfölloden valde.	när-maste man.	asse-rades.		
Gotlands	Gotlands läns södra domsaga	533	—	Anton Julius Lyth.	Kontraktsprost.	1816	149	129	5	—	
	” ” norra ”	314	—	Gustaf Kolmodin.*	Arrendator.	1823	171	16	98	—	
	Viaby	204	—	Jesper Gustaf Ernst Leijer.*	Reg. och Lasarettsläkare.	1823	128	73	1	1)	
Blekinge	Listers domsaga	281	—	Ola Månsson i Jemshög.*	Hemmansegare.	1821	167	50	1	—	1) Vid ett föregående val (166 deltagande) valdes samme man med 83 röster mot 79. Valet öfverklagades och upphäfdes i båda instanserna.
	Bräkne ”	—	24	Nils Nilsson i Asarun.*	Hemmansegare.	1840	15	9	—	—	
	Östra ”	—	30	Anders Svensson i Lösen.	Hemmansegare.	1833	17	7	—	—	
	Medelsta ”	437	—	Peter Gummesson i Eringsboda.	Hemmansegare.	1817	158	138	—	—	
	Karlskrona	357	—	Johan Viktor Gjerling.	Direktör vid Marin- Ingenjörstaten.	1818	130	99	2	—	
	Karlshamn och Sölvesborg	254	—	Lars Wilhelm Samuel Lothigius.	Borgmästare.	1836	139	113	—	—	
Kristianstads	Ingelstads och Jerrestads domsaga	—	48	Lasse Jönsson i Sandby.	Landtbr., Lands- tingsman.	1834	35	7	—	—	
	Villands härad	209	—	Sven Nilsson i Österslöf.*	Hemmansegare.	1813	188	2	2) 15	—	
Malmöhus	Östra Göinge ”	321	—	Per Nilsson i Östra Kulhult.*	Hemmansegare.	1821	141	103	6	—	2) Häri iuberäk-nade 11 röster, afgifna i Näsum, hvars valsedel inkom för sent att kunna medräknas. 3) Fastställt af K. M:ts Befhde. 4) D:o d:o. 5) Ett föregående val (271 deltagande, den valde 136, med-täffaren 126, kasse-rade 4) upphäfdt i båda instanserna. 6) Fullmagt. Val på kommunalstämma. 7) Besvären ogillade af K. M. Befhde. 8) Fullmagt. 9) Besvären ogillade af K. M. Befhde. Fullföljda hos K. M. Ogillade. 10) Af dessa kommo 110 på Ullared, Stafvinge, Okome och Ljungby, hvilkas röster afgifvits dels vid kommunalstämma, dels på annan ort än af domhafvanden utlyst. 11) Besvären ogillade af Kgl. Maj:ts Befhde, men fullföljda hos K. M:t utan påföljd. 12) Fullmagter. 13) Besvären ogillade i bägge instanserna. 14) Fullmagter, kasserade på grund af ofullständighet.
	Gärds och Albo domsaga	—	49	Sven Nilsson i Efveröd.*	Hemmansegare.	1831	45	1	2	—	
	Vestra Göinge ”	363	—	Ola Bosson Olsson i Maglehult.*	Hemmansegare.	1824	255	68	2	—	
	Norra Åsbo härad	448	—	Johan Jönsson i Axtorp.*	Hemmansegare.	1825	304	126	—	ja 3)	
	Bjäre och Södra Åsbo ”	538	—	Nils Hansson i Ormastorp.*	Hemmansegare.	1823	289	171	4	ja 4)	
	Kristianstad och Simrishamn	200	—	Carl Mauritz Eugène Clairfelt.	Borgmästare.	1824	112	82	—	—	
	Skytts och Oxie domsaga	368	—	Åke Andersson i Mellanköpinge.*	Hemmansegare.	1817	327	14	3	—	
	Färs härad	285	—	Jöns Andersson i Frenninge.*	Hemmansegare.	1808	156	91	1	—	
	Frosta ”	404	—	Nils Nilsson i Östra Espinge.*	Hemmansegare.	1815	276	90	2	—	
	Harjagers och Rönnebergs ”	402	—	Christen Assarsson i Rönneberga.*	Hemmansegare.	1829	227	112	4	—	
Hallands	Onsjö ”	267	—	Ivar Månsson i Trää.	Hemmansegare.	1846	105	46	3	—	
	Luggude domsaga I	354	—	Ola Jönsson i Kungshult.*	Hemmansegare.	1826	270	74	1	—	
	” ” II	669	—	Anders Persson i Mörrarp.*	Hemmansegare.	1835	389	272	2	6)	
	Bara härad	—	25	Ola Andersson i Nordanå.*	Hemmansegare.	1837	24	1	—	—	
	Torna ”	—	36	Nils Nilsson i Stafvie.	Hemmansegare.	1837	30	4	6) 1	ja 7)	
	Herrestads och Ljunits ”	—	25	Grefve Arvid Rutger Fredr:son Posse.*	Godsegare.	1820	24	1	6) 1	—	
	Vemmenhög ”	244	—	Per Nilsson i Espö.*	Hemmansegare.	1816	180	23	8	—	
	Malmö	299	—	Olof Ahlström.	Sekr. hos Stadsfull- mägt., v. Häradsh.	1833	232	96	10	—	
	Lund	441	—	Claes Erik Boman.	Förest. för Tekn. skolan, f. d. Kapten.	1819	172	—	—	—	
	Landskrona	58	—	Eskilander Thomasson.	v. Häradshöfding, Rådman.	1829	302	78	8	—	
	Helsingborg och Engelholm	377	—	Justus Fredrik Tranchell.*	Grosshandlande.	1818	50	4	—	—	
	Ystad m. fl.	133	—	Peter Olsson.*	Handlande, Konsul.	1830	232	136	4	—	
	Göteborgs och Bohus	Halmstads och Tönnersjö härad	153	—	Peter Christian Lamberg.*	Grosshandlande.	1809	104	14	1	—
Höks ”		274	—	Ivar Lyttkens.*	Godsegare.	1823	92	16	3	—	
Faurås och Årstads ”		586	—	Carl Ivarsson i Vårestorp.*	Hemmansegare.	1818	121	94	7	ja 9)	
Himle ”		355	—	Karl Aron Jönsson i Torsholm.*	Hemmansegare.	1831	189	66	10) 119	—	
Fjäre och Viske domsaga		195	—	Lars Börjesson i Vrån.*	Hemmansegare.	1825	157	140	12	—	
Göteborgs och Bohus	Hallands läns städer	225	—	Johannes Bengtsson i Öxared.	Hemmansegare.	1833	52	26	3	—	
	Hisingens m. fl. domsaga	—	38	Bernhard Theodor Santesson. (*).	Apotekare.	1813	75	68	2	ja 11)	
	Inlands ”	—	42	Jöns Rundbäck.*	Orgelnist och Kloc- kare.	1830	18	15	12) 5	ja 13)	
			42	Auders Andersson i Intagan.*	Hemmansegare.	1825	20	9	14) 2	—	

klagande åtnöjt sig med detta utslag; i 9 andra fall hafva klagomålen fullföljts hos Kungl. Maj:t, men äfven der blifvit underkända; 2:ne val (Östbo samt Veden-Bollebygd) upp-

häfdes af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande, men fastställdes efter vädjande mot detta utslag af Kungl. Maj:t; i 2:ne fall (Jemtlands södra och Norra Tjust) förklarade Kungl. Maj:ts

Fortsättning af Tab. Litt. H.

Län.	Valkretsar.	I valet deltagande		Den valdes				Antal röster,			Valet öfverklagadt.	Anmärkingar.
		vid o-medelbara val.	vid medelbara val.	n a m n.	y r k e.	fö-delse-år.	den valde.	när-maste man.	asse-rades.			
Göteborgs och Bohus	Orusts och Tjörns domsaga	—	25	Johan Billström i Röa.*	Hemmansegare.	1836	16	3	1	—	1) Deraf 23 vid rösternas hopräkn.	
	Norrvikens "	—	39	Johan Magnus Wikström.	f. d. Fanjunkare.	1818	15	12	—	—	2) Vid rösternas hopräknande.	
	Lane och Stångenäs härad	232	—	Sven Benjamin Linné.	Regementspastor, Komminister.	1830	91	82	1) 24	—	3) 9 elektorers fullmagter underkändes, emedan valet egt rum vid kommunalstämma; 2 elektorer saknade fullmagt och fingo af detta skäl ej deltaga.	
	Tunge m. fl. "	104	—	Johannes Andersson i Knarreвик.*	Hemmansegare.	1821	76	7	2) 8	—	4) K. M. ogillade K. M:s Befhdes utslag och stadfäste valet.	
	Göteborg	785	—	Olof Wijk.*	Grosshandlande.	1833	502	242	253	—	5) Klagomålen ogillade i båda instanserna.	
Elsborgs	Bohus läns städer	180	—	A. Philipson.	Sakförare.	1826	375	—	—	—	6) Ett förut hållet val, den valde 7 af 14 afgifna röster, upphäfdes af K. M:s Befhde.	
	Marks härad	—	35	Charles Dickson. (*)	Med. Doctor.	1814	366	—	—	—	7) Fastställt af K. M:s Befhde.	
	Vedens och Bollebygds "	—	19	Peter Hammarberg.	Grosshandlande.	1814	279	—	—	—	8) 2 elektorers infunno sig ej, 2 fingo ej i valet deltaga. emedan de saknade fullmagt.	
	Flundre, Väne och Bjärke domsaga	—	35	Edvard von Schoultz.	Professor.	1815	140	41	—	—	9) Ett föregående val upphäfdes af K. M:s Befhde.	
	Kinds härad	—	41	Nils Werner Ericson.	f. d. Kapten.	1838	100	76	1	—	10) Besvären ogillade af K. M. Befhde. Klagan ej vidare fullföljd.	
	Redvägs "	—	20	August Börjesson i Kattunga.	Hemmansegare, Nämndeman.	1837	28	4	1) 11	—	11) Besvären ogillade af K. M. Befhde. Klagan ej vidare fullföljd.	
	Kullings, Ale och Vätle domsaga	—	27	Per Benjaminsson i Tämta.*	Hemmansegare.	1819	10	6	1	ja 4)	12) Fullmagter, val på kommunalstämma.	
	Ås och Gäsene "	—	40	Frik. John Philip Ericson.*	Godseg., f. d. Kapten.	1834	18	13	—	ja 5)	13) Fastställt af K. M:s Befhde.	
	Sundals härad	—	23	Svante Fredrik Norén i Solberga*	Hemmansegare.	1825	37	1	2	—	14) Besvären ogillade i båda instanserna.	
	Valbo och Nordals "	—	31	Olof Peter Rylander.*	Godsegare.	1819	12	3	5	—	15) Besvären ogillade i bägge instanserna.	
Skaraborgs	Vedbo och Tössbo domsaga	—	35	Sven Andreasson i Tollered.*	Hemmansegare.	1824	24	3	—	—	16) Besvär öfver elektorsvalet i Lindesberg anförda, men lemnade utan afseende.	
	Venersborg och Åmål	48	—	Olof Thorell.*	Godsegare.	1827	23	12	1	ja	—	
	Borås m. fl.	179	—	Johannes Larsson i S. Blekan.	Hemmansegare.	1830	13	10	6)	—	—	
	Åse m. fl. domsaga	—	48	Sven Håkansson i Bäckenas.*	Hemmansegare.	1816	16	15	—	ja 7)	—	
	Källands m. fl. "	—	54	August Wilhelm Westerdal.*	Godseg., v. Häradsb.	1820	25	7	8)	1	—	
	Skånings m. fl. "	—	37	Grefve Eric Sparre.*	Laudshöfding.	1816	45	2	—	—	—	
	Kåkins o. Gudhems "	—	45	Sven Peter Walberg.*	Borgmästare.	1826	101	59	2	—	—	
	Vartofta o. Frökinds "	—	50	Bengt Olofsson i Karstorp.	Hemmansegare.	1823	14	13	2	—	—	
	Norra Vadsbo "	—	37	Joh. Viktor Lundqvist i Kunggården.*	Hemmansegare.	1827	26	16	2	—	—	
	Södra "	—	39	Sven Brolin.*	Godsegare.	1814	36	1	—	—	—	
Vermlands	Mariestad m. fl.	249	—	Johannes Jousson i Fröstorp.*	Hemmansegare.	1823	34	10	9)	—	—	
	Lidköping m. fl.	—	16	Magnus Ekström.	Godsegare.	1834	37	8	10)	2	ja	
	Visnums m. fl. härad	—	26	Sven Magnusson i Fors.*	Hemmansegare.	1826	24	9	—	—	—	
	Fernebo "	—	23	Anders Andersson i Greby.*	Hemmansegare.	1820	24	4	9	—	—	
	Mellan-Sysslets domsaga	—	37	Johan Magnus Alfred Grenander.*	Auditör.	1824	137	99	1	ja 11)	—	
	Gillbergs och Näs härad	—	39	Carl Axel Johan Wennérus.*	t. f. Borgmästare.	1821	13	3	—	—	—	
	Nordmarks "	—	29	Jonas Jansson på Åsen.	Hemmansegare.	1824	18	7	12)	2	—	
	Fryksåls härads öfre tingslag	—	18	Axel Ros.	Bruksegare.	1833	13	10	—	—	—	
	" " nedre "	—	30	Erik Gustaf Eriksson i Klaxås.	Hemmansegare, Nämndeman.	1823	21	14	—	—	—	
	Jösse domsaga	—	40	Anders Andersson i Smedbyn.*	Hemmansegare.	1823	27	11	—	—	—	
Örebro	Elfalds och Nyeds "	—	39	Johan Christian Niklas Biesert.	Bruksförvaltare.	1831	14	13	—	ja 1)	—	
	Karlstad och Filipstad	207	—	Arvid Jönsson i Östmark.*	Hemmansegare.	1823	10	3	—	—	—	
	Kristinehamn m. fl.	—	14	G. A. Wall.	Bruksegare.	1821	18	11	—	ja 14)	—	
	Edsbergs m. fl. härad	—	29	Olof Olsson i Olebyn.*	Hemmansegare.	1813	31	7	—	—	—	

Befallningshafvande "närmaste man" vara rätteligen vald; men denna åsigt gillades allenast i fråga om Jemtlandsvalet af Kungl. Maj:t.

Hvad åter de öfverklagade 10 stadsvalen beträffar, hafva i 2:ne fall klagomålen ogillats af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande och de klagande dermed åtnöjts; i 6 fall hafva klag-

Fortsättning af Tab. Litt. H.

Län.	Valkretsar.	I valet deltagande		Den valdes			Antal röster,			Valt öfverklagadt.	Anmärkningar.
		vid o-medelbara val.	vid medelbara val.	n a m n.	y r k e.	fö-delse-år.	den valde.	när-maste man.	som tillfölla som kasse-rades.		
Örebro	Kumla och Sundbo härad.....	163	--	Erik Olsson i Sännersta.*	Hemmansegare, Nämndeman.	1816	69	41	1	--	1) Vid ett föregående val afsade sig den (med 80 röster mot 70) valde, med stöd af ålder öfver 60 år. Öfverklagadt hos K. M:s Befhde; klagomålen af honom underkända. 2) Besvären underkända i bägge instanserna. 3) Besvären underkända af K. M:ts Befhde. Beslutet ej öfverklagadt. 4) Årsunda 7 röster, såsom afgifna å »kommunalstämma», kunde ej godkännas. 5) Elektorerna från Hamrånge voro ej med fullmagter försedde, fingo ej deltaga. 6) Valet fastställt i bägge instanserna. 7) Det anställda valet, som åt bruksegaren William Farup lemnat 417 röster och åt Gunnar Eriksson 316 öfverklagades hos K. M:s Befhde, som frånräknade Farup 112 röster såsom olagligen aflemnade och på denna grund förklarade G. Eriksson rätteligen vald. Klagomål hos K. M. öfver detta utslag lemnades utan afseende. 8) Den först valde död (vald med 18 röster af 19). 9) De tre elektorerna från Bjurholm infunno sig, men kunde ej på något sätt styrka sin befogenhet, hvadan de ej fingo i valet deltaga. 10) 6 elektorers saknade fullmagter och kunde således ej få i valet deltaga. 11) Ogillade af K. M:s Befhde, och sedan af K. M.
	Örebro och Glanshammars ».....	216	--	Per Nilsson i Råby.*	Hemmansegare.	1828	79	65	1	--	
	Askers och Sköllersta ».....	225	--	Anders Wilhelm Uhr på Svenstorp.*	Hemmansegare.	1806	104	57	1	--	
	Linde domsaga.....	246	--	Richard Michaël Ehrenborg.*	f. d. Godsegare.	1821	183	23	3	--	
	Nora ».....	287	--	Johan Johansson i Ringsbyttan.*	Bergsbruksidkare.	1840	270	9	--	--	
	Örebro.....	195	--	Carl Arvid Gumælius.*	Telegrafkommissarie, Boktryckare.	1833	109	81	--	--	
Vestmanlands	Snefringe m. fl. domsaga.....	192	--	Lars Persson i Hjalsta.*	Hemmansegare.	1819	130	14	11	--	
	Åkerbo och Skinskattebergs ».....	200	--	Frih. David von Schultzenheim.*	Godsegare.	1820	75	68	--	--	
	Gamla Norbergs m. fl. ».....	125	--	Carl Wilhelm Berglind i Hebo.	Hemmansegare.	1835	40	27	--	--	
	Torstuna m. fl. ».....	444	--	Johan Erik Johansson i Forneby.*	Hemmansegare.	1825	426	7	4	--	
	Vesterås m. fl. ».....	192	--	Nils Curry Engelbrecht Treffenberg.*	Landssekreterare.	1825	149	21	1	--	
	Sala och Arboga.....	251	--	Lars Magnus Theodor Elfstedt.	f. d. Rådman.	1819	139	79	28	ja ¹⁾	
Kopparbergs	Mora m. fl. tingslag.....	251	--	Carl Johansson i Hansjö.*	Hemmansegare.	1831	113	82	32	ja ²⁾	
	Leksands m. fl. ».....	--	37	Liss Olof Larsson i Vestannor.*	Hemmansegare.	1838	28	8	1	--	
	Hedemora domsaga.....	106	--	Jan Andersson i Jönvik.*	Hemmansegare.	1819	94	5	1	--	
	Falu ».....	368	--	Anders Andersson i Nyckelby.*	Hemmansegare, Nämndeman.	1825	211	90	4	ja ³⁾	
	Grangärdes m. fl. tingslag.....	--	24	Emil Victor Rudolf Leopold Königsefält.	Häradshöfding.	1823	14	4	--	--	
	Malungs m. fl. ».....	--	28	Erik Dofsén.*	Handlande.	1815	16	6	1	--	
Gefleborgs	Falun m. fl. ».....	139	--	Wilhelm Falk.*	Handlande.	1825	123	5	--	--	
	Ofansjö m. fl. tingslag.....	151	--	Hans Hægermark.*	Inspektör.	1820	109	22	7	ja ⁴⁾	
	Ockelbo m. fl. ».....	--	19	Olof Östling i Östanbäck.*	Hemmansegare.	1825	7	3	3	ja ⁵⁾	
	Norra Helsinglands domsaga.....	359	--	Per Eriksson i Vik.*	Hemmansegare.	1815	120	106	23	--	
	Vestra ».....	--	22	Hans Larsson i Flåsta.*	Hemmansegare.	1828	19	3	--	--	
	Södra ».....	--	35	Magnus Jonsson i Vansätter.*	Hemmansegare.	1826	15	6	1	--	
Vesternorrlands	Gefle.....	101	--	Gustaf Ferdinand Asker.*	Landshöfding.	1812	97	2	--	--	
	Söderhamu och Hudiksvall.....	188	--	Pehr Staaff.*	Häradshöfding.	1819	147	37	--	--	
	Torps m. fl. tingslag.....	--	26	Anders Andersson i Vissland Torp.	Hemmansegare, Nämndeman.	1826	16	7	--	--	
	Ljustorps m. fl. ».....	--	27	Petter Näsman i Näs Timrå.	Hemmansegare.	1833	17	8	1	--	
	Boteå m. fl. ».....	416	--	Frans Theodor Malmberg.	Sägverksdisponent.	1816	267	68	1	--	
	Sollefteå och Ramsle tingslag.....	161	--	Johan Fallén.	Handlande.	1826	80	59	2	ja ⁶⁾	
Jemtlands	Norra Ångermanlands domsaga.....	--	42	Per Olof Hörnfelt i Hörnäs.*	Häradshöfding.	1830	40	1	--	--	
	Hernösand m. fl. ».....	588	--	Christian August Fröberg.	Borgmästare.	1835	310	272	2	ja	
	Sundsvall och Östersund.....	385	--	Erik Berggren.	Rektor.	1818	213	168	--	--	
	Hammerdals m. fl. tingslag.....	197	--	Hans Andersson i Bringåsen.*	Hemmansegare.	1826	154	3	--	--	
	Ragunda m. fl. ».....	172	--	Nils Larsson i Tullus.*	Hemmansegare.	1822	136	8	6	--	
	Södra Jemtlands domsaga.....	763	--	Gunnar Eriksson i Mörviken.*	Hemmansegare.	1833	316	305	4	ja ⁷⁾	
Vesterbottens	Umeå tingslag.....	--	19	Olof Nilsson i Brattby.*	Hemmansegare.	1806	12	7	8)	--	
	Nordmalings m. fl. ».....	--	12	Gustaf E. Hæggström.*	Sägverksegare.	1829	12	--	3)	--	
	Vesterbottens norra domsaga.....	--	19	Carl Erik Hjelm.*	Folkskolelärare.	1826	18	1	6)	ja ¹¹⁾	
	» mellersta ».....	--	20	Leonard Johan Fahlander.*	Hemmansegare.	1819	13	7	--	--	
Norrbottnens	Norrbottnens södra domsagas södra valkrets.....	--	22	Anders Bäckström i Harrbäcken.*	Hemmansegare.	1820	16	6	--	--	
	Norrbottnens södra domsagas norra valkrets.....	--	17	Per Nilsson i Vittjerf.	Sägverksegare.	1812	7	5	--	--	
	Norrbottnens norra domsaga.....	--	30	Johan Rutberg.*	Kapten.	1827	23	6	--	--	

målen fullföljts hos Kungl. Maj:t, men jemväl der blifvit underkända; i 1 fall (Visby) upphäfdes valet i båda instanserna; i 1 fall (Hernösand) underkändes klagomålen hos Kungl. Maj:ts Befallningshafvande, men fullföljdes hos Kungl. Maj:t med ännu okänd utgång.

Det torde snarare tillhöra statsrättsläraren än statistikern att insamla underrättelser om samt utveckla och gruppera de skäl, som i ena eller andra fallet föranledt klagomålen och besluten. Och Statistiska Central-Byrån har ej heller varit i tillfälle att inhemta de för ett dylikt arbete nödiga underrättelser. Att formfel af mångfaldig art vid valtillfällena förekommit framgår dock tydligt äfven af de hit ingifna uppgifterna och har jemväl ofvan vid tillfälle blifvit antydt. Deremot föreligger, såvidt känt är, intet enda fall af de uppenbara olagligheter, besticklighet och dylikt, som så sorgligt utmärker valförrättningarna i många främmande länder, och i fråga om hvilka t. ex. i en nyligen offentliggjord redogörelse öfver valen till den förste Tyske riksdagen yttras: "Från och med den inför rätta bevisade och bestraffade förfalskningen ned till förseelser af obetydligaste art, har vid valurnorna drifvits ofog af hvarje tänkbart slag" *). Det torde med skäl kunna ifrågasättas, huruvida ej frånvaron af ett dylikt intyg väl må vara värdt offret af en smula "politisk lifaktighet".

Innan Statistiska Central-Byrån avslutar denna underdåniga redogörelse, anser den sig böra i korthet redogöra för ett missförhållande, som i ganska många fall visat sig vara en källa till oredor af alla slag och som jemväl understundom vållat oförskyllad förlust af den stora medborgerliga rättigheten att deltaga i valet af folkombud. Frågan gäller de kommuner, som finnas delade mellan skilda valkretsar.

Naumann (Sv. Statsförf. rätt. III 569 f.) antager att i detta fall skall förfaras i analogi med hvad Förordn. om Landsting stadgar (§ 5) rörande val af Elektor för Landstingsmän. Nämnde §:s stadganden, som egentligen röra delning mellan flere *Län* hafva nemligen genom Kungl. Brevet af 1 September 1865 (*Waldén* p. 168) ansetts tillämpliga jemväl på fall, der frågan gällt delning mellan olika härad.

Längre fram (p. 575) säger *Naumann* dock att »de till en valkrets hörande *delar af socknar* (hvilkas öfrige delar tillhöra annan valkrets) ega skicka elektor i likhet med kommuner, enär i motsatt fall personer, som eljest vore valberättigade, skulle betagas tillfälle att sin rösträtt utöfva.» Och hvad som här yttras om deltagande i elektorsval torde väl få antagas ega tillämplighet jemväl vid begagnande af det omedelbara valsättet.

Det vill tyckas, som förefunnos en ej alldeles oväsentlig skiljaktighet mellan nyssnämnda tvenne åsigtter. I förra fallet talas blott om rätt för den del, som eger mindre än 500 personers folkmängd, att utse elektor samman med *närmast* belägna kommun inom samma domsaga; på senare stället om rätt att »skicka elektor i likhet med kommuner» således *egen* elektor.

Det viktigaste och som i båda fallen lika starkt framhålls är nödvändigheten att så ställa till att ingen *betages*

sin rösträtt. Och för denne punkt är det af *Naumann* citerade prejudikat synnerligen viktigt. (Tidskrift 1867 p. 51.)* Vid val år 1866 af ledamot för riksdagens Andra Kammare för *Rönneberg-Harjager* infunno sig bland andra jemväl, elektor för 8 särskilda sockendelar; bland dem *en*, som inom sitt område var *ensam* valberättigad. Valförrättaren förklarar att »en kommun ej finge anses berättigad deltaga i val till riksdagsman i flere än en valkrets», och förvägrar på denne grund nyssnämnde elektor deltagande i valet. Detta öfverklagas och Kungl. Maj:ts Befallningshafvande upphäver valet emedan »till undvikande deraf att icke någon, som eljest vore valberättigad, betoges tillfälle att sin rösträtt utöfva» stadgandet i Riksdagsordningen § 16 borde förstås så »att de till en valkrets hörande *delar af socknar* egde att i *likhet med kommuner* utse en eller flere elektor efter folkmängden. Detta utslag öfverklagas, men fastställs af Högsta Domstolen 5 November 1866.

Ser man nu till, huru vid senaste valperiod förfarits i dylika fall, så befinnes

a) i fråga om *kommuner, delade mellan olika län*: att Uppsala läns del af Hernevaltsamman med Långtora, Göteborgs » Nödinge » Kungelf (Rödeby), Elfsborgs » Börstig (Ås härad) Kärråkra, » » Åsaka » Smula, Skaraborgs » Bottnaryd » Bjurbäck, Kopparbergs » Lill-Herrdal » Mora;

hvaremot Vestmanlands-delen af Bred och Örebro-delen af Vestra Vingåker utöfvat sin rösträtt samman med de större, till annat län hörande sockendelarne. De möjliga valberättigade inom Kronobergs-delen af Femsjö, Redvägs-delen af Börstig (Elfsborgs län) samt Jemtlands-delen af Hafverö tyckas aldrig hafva kommit i tillfälle att sin rösträtt utöfva.

~I fråga åter om b) *kommun delad mellan 2 valkretsar inom ett och samma län* förekommer, att

i Södermanlands län: Gryts sockens till Villättinge härad hörande del deltagit i riksdagsmannavalet för Daga härad; i Östergötlands län: Stjernorps sockens till Hällestad-Tjällmo tingslag hörande del deltagit i riksdagsmannavalet för Gullbergs härad; i Jönköpings län: Malmbäcks sockens till Tveta härad hörande del deltagit i riksdagsmannavalet för Vestra härad; i Kristianstads län: Nosaby sockens till Kristianstad i judicielt hänseende hörande del deltagit i riksdagsmannavalet för Villands härad; i Skaraborgs län: Grolanda sockens till Vilske härad hörande del deltagit i riksdagsmannavalet för Frökinds härad.

Samtliga nedanskrifne sockendelar tyckas af en eller annan anledning hafva gått sin rösträtt förlustige: Bro-Väddö skeppslags delar af Söderby-Karl (Stockholms län), Väddö-Häfverö » » Vätö (» »), Trögds och Lagunda härads delar af Vårfrukyrka (Uppsala län), Vaksala-Rasbo-delen af Erentuna (Uppsala län), Björkekinds-delen af Drothem (Östergötlands län), Åkerbo- samt Bankekindsdelarne af Gistad (» »),

*) *Hirth*, Annalen des Deutschen Reichs 1872. Heft. 2.

*) *Jfr Rydin*, Svenska Riksdagen. I. 201.

Vestra härads delar af Näfvelsjö och Gällaryd (Jönköpings län),
 Uppvidinge del af Gårdby (Kronobergs län),
 Visby landsförsamling (båda häradsdelarne) (Gotlands län),
 Torna härads del af Knästorp (Malmöhus län),
 Ås-Gäsene härads del af Tvärred (Elfsborgs län).

De insända uppgifternas halt gör det dessutom tvifvelaktigt, huruvida — bland andra — Danderyds skeppslags del af Vallentuna (Stockholms län), Lagunda härads del af Herkeberga (Uppsala län) och Tveta-delen af Ödestugu socken (Jönköpings län) i valet deltagit eller ej.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda

Stormäktigste Allernådigste Konung!

Eders Kungl. Maj:ts

Det vill af det ofvananförda synas, som vore till vinnande af enhet och följdriktighet i dessa fall samt framför allt till vederbörligt betryggande af valrättens utöfning ett ingripande af den lagstiftande magten af behovet väl på kalladt. Så som förhållandet nu är, finnes hvarken säker norm för förfaringssättet, ej heller nödig trygghet att icke de valberättigade personer, som äro bosatta i någon af de många kommuner, hvilka förete administrativ oregelbundenhet, oförskyldt gå sina medborgerliga rättigheter förlustiga.

underdånigste och tropligtigste
 tjenare och undersåtar

FR. TH. BERG.

John Hellstenius.

Stockholm den 3 Maj 1873.

R É S U M É.

Une publication statistique sur les *Elections* se présentant parmi les séries des Documents sur la Statistique de la Suède*) on a cru devoir joindre à l'exposé de ses faits principaux quelques notices succinctes sur les formes représentatives actuellement existantes en Suède.

La *Loi sur la Représentation*, adoptée par Sa Majesté et les Etats du Royaume en date de Stockholm le 22 Juin 1866, porte que la *Diète*, dont les *sessions ordinaires* auront lieu du 15 Janvier—15 Mai tous les ans, sera *partagée en deux Chambres*, lesquelles ont, dans toutes les questions, la même compétence et la même autorité. Tous les membres de la diète sont *nommés par voie d'élection* et pour un temps déterminé, sauf le droit du Roi de faire renouveler avant l'expiration de ce terme soit les deux chambres soit l'une d'elles par de nouvelles élections dans tout le Royaume.

Les membres de la *Première Chambre* sont élus par les assemblées provinciales ("*landsting*") ou bien par les conseillers municipaux ("*stadsfullmäktige*") des villes — d'une population au-dessus de 25,000 — qui ne prennent pas part aux assemblées provinciales. Le nombre des représentants est fixé à raison du nombre des habitants; 1 sur 30,000 étant le chiffre normal.

Les membres de la *Première Chambre* doivent avoir l'âge de 35 ans accomplis et être *propriétaires des immeubles* évalués, pour l'assiette de l'impôt, au moins à 80,000 Riksdaler (env. 115,000 fr.), ou bien d'un *revenu annuel* minimal de 4,000 Riksdaler. Leur résidence dans la circonscription électorale n'est pas de rigueur.

Chaque membre *fonctionnant pendant 9 ans*, comptés à partir de son élection, et des élections complémentaires devenant naturellement nécessaires dans le cours de ces ans, la *Première Chambre* atteint par là un certain caractère de stabilité. Ses membres ne reçoivent *aucune indemnité* pour leurs fonctions; aussi *personne n'est contraint d'accepter le mandat*.

Tous les trois ans de nouvelles élections pour la *Seconde Chambre* auront lieu. Les membres élus à la suite des démissions données ou des morts survenus dans le cours de cette période ne fonctionnent que durant le reste du triennium. L'élection pourra être *directe* ou *indirecte* selon les vœux des votants; seulement la méthode directe devra être employée dans toutes les villes qui à elles seules envoient un ou plusieurs représentants.

Le nombre des représentants dépend du chiffre de la population; — dans les villes 1 représentant sur 10,000 habitants, dans la campagne — divisée selon les circonscriptions judiciaires ("*domsagor*") — 1 sur 20,000 est censé le chiffre normal.

Aussi toute "*domsaga*" dont la population dépasse 40,000 sera *partagée en deux circonscriptions électorales*, et les petites villes d'une population au-dessous de la normale seront formées en *groupes électorales*.

Le droit d'être dans la commune où il est domicilié appartient à tout individu ayant le *droit de voter dans les affaires générales de la commune* et possédant en outre les qualifications suivantes:

possession ou l'usufruit d'un immeuble évalué, pour l'assiette de l'impôt à 1,000 Riksdaler au minimum; ou *ferme à vie*, ou pour 5 ans au moins, d'un immeuble agricole évalué à 6,000 Riksdaler; ou *revenu annuel* de 800 Riksdaler au minimum; *âge* de 25 ans accomplis.

Celui qui a été élu membre de la *Seconde Chambre* ne peut refuser d'accepter ce mandat à moins de raisons valables. Sont reconnues comme telles: si l'élu est âgé de plus de 60 ans, ou bien s'il a déjà assisté à 3 sessions ordinaires de la diète.

Chaque membre de la *Seconde Chambre* reçoit sur les fonds de l'Etat, le montant de ses frais de voyage et un traitement de 1,200 Riksdaler (= 1,700 Fr.) pour chaque session ordinaire.

La première diète, formée selon cette loi s'étant réunie en 1867, il s'ensuit que le personnel de la *Première Chambre* n'a subi d'autres changements que ceux provenant des démissions ou des morts survenus dans l'espace de 6 ans. Elle comptait *d'abord 125 membres*; par une suite des changements dans les relations populationnistiques leur nombre s'est accru successivement à 128. 65 élections complémentaires, dont 19 pour la session présente, ont du être faites.

Une *répartition selon les professions* présente le résultat suivant:

Conseillers d'Etat actuels	2.
" " anciens	8.
Juges suprêmes	2.
Présidents, Directeurs-généraux	11.
Gouverneurs de province	13.
Autres membres de l'administration civile	12.
Militaires	9.
Clergé, Professeurs	4.
Propriétaires des bienfonds	56.
Négociants, Banquiers, Fabricants	8.
Autres	3.
	128.

L'âge des membres de la *Première Chambre* forme l'objet d'un tableau page 9.

*) Un exposé des principaux faits de la première élection (1866) selon les nouvelles formes se trouve consigné dans le cahier N° 18 du "*Statistisk Tidskrift*". Toutefois cette enquête n'ayant pas atteint la perfection et la promptitude désirables, on n'a pas jugé à propos de la faire renouveler à l'occasion des élections de 1869.

La *Seconde Chambre* a été entièrement renouvelée par les dernières élections. De ses 194 membres 130 avaient participé dans une ou plusieurs des sessions antérieures.

Les *représentants de la campagne* sont au nombre de 138; ceux des *villes* ..... 56.

La *population moyenne des cercles électoraux* de la campagne est 26,488; maximum 43,091, minimum 12,215. — 62 des circonscriptions comptaient assez près du chiffre normal de 20,000; 73 la dépassaient.

Le nombre total des *personnes ayant le droit de voter* était de 236,120, dont 29,147 dans les villes. Ainsi 5.3 % de la population des villes, 5.7 % de celle de la campagne possédaient ce droit. Il se trouvait pourtant d'assez grandes différences dans les divers provinces; dans la campagne les variations étaient de 8.2 % (provinces de Gotland et de Jemtland) à 3.1 % (province de Sudermannie), ou bien pour ce qui est des *cercles électoraux* de 9.6 % à 2.1 %. — Ces différences s'expliquent assez bien par les variations dans le morcellement des terres; les chiffres minimaux se rapportant toutes à des districts où l'agglomération de vastes possessions est la règle. Quant aux villes le maximum est 8.0 %, le minimum 3.4 %.

Comparé à la *population mâle adulte* le nombre des électeurs est

dans tout le royaume	21.9 %
dans la campagne	22.0 %
dans les villes	21.2 %

Des circonscriptions électoraux de la campagne

1 comptait	au-dessous de 500 électeurs;
30 »	500—1,000 »
45 »	1,000—1,500 »
36 »	1,500—2,000 »
18 »	2,000—2,500 »
8 »	au-dessus de 2,500 »

60 de ces circonscriptions ont usé de *l'élection directe*; ainsi que l'ont fait 22 des groupes électoraux (24) des villes, qui en avaient le choix.

Dans un pays tel que la Suède, d'une population éparsée et d'une vie politique comparativement peu développée, on trouvera naturel que le *nombre des votants* a été à la règle bien restreint. Dans les élections directes ont pris part

41.6 % des votants des villes,
22.0 % » de la campagne;

dans les élections indirectes

23.6 % des votants des villes,
11.6 % » de la campagne.

Le maximum a été 71.9 % dans les villes,
66.9 % dans la campagne;
le minimum..... 13.0 % dans les villes,
4.1 % dans la campagne.

Mais si le manque presque total de luttes électoraux violentes atteste le peu de développement qu'a pris chez nous la vie politique — ce qui pourra sans doute à certains égards être censé comme un défaut —; les données attestent aussi une absence totale des abus et des dépravations de toute sorte accompagnant souvent les élections dans l'étranger. Point de corruption, point de mêlée, point de ces sourdes menées qui souillent ailleurs la vie politique des nations; et il pourra bien être mis en question si les faits de chez nous ne valent bien les autres.

Diverses infractions contre les formes ont pourtant causé que 38 élections, dont 10 dans les villes, ont fait l'objet d'un appel. 6 seulement ont été annulées.

La répartition selon les *professions* présente le résultat suivant:

Paysans	96.
Propriétaires des bienfonds	19.
Négociants, Fabricants	15.
Membres de l'administration civile	27.
(dont 1 Conseiller d'état actuel et 2 Gouverneurs de province).	
Militaires	7.
Clergé, Professeurs	10.
Autres	20.
	194.

L'âge des membres se trouve consigné dans un tableau, page 25.

Des membres élus à la campagne

34 dans les élections directes, et
63 » » indirectes ont été élus à la majorité absolue; de ceux des villes
46 dans les élections directes, et
2 » » indirectes ont atteint cette même majorité.